

KARIŪNAS

Pirmojo Lietuvos Prezidento Karo
Mokyklos kariūnų laikraštis

1933 Metai

4 Nr.

KARIŪNAS

PIRMOJO LIETUVOS PREZIDENTO KARO MOKYKLOS KARIŪNŲ ILIUSTRUOTAS LAIKRAŠTIS

Išleina kas du mėnesiai.

Leidžia P. L. P. Karo Mokyklos kariūnų klubo fondas.
Redaguoja jaun. ltn. **URBANAVIČIUS SIMAS.**

Prenumerata: 1933 mt. — 5 lt.; 1932 mt.
išėjusieji 1 ir 2 nr.—2 lt. Atskiras nr. 1 lt.

Adresas: P. L. P. Karo Mokykla, A. Panemunė.

1933 III.

Kovas — Balandis.

4 Nr.

T U R I N Y S.

1. S. Ž. Vaižgantui mirus.
2. J. ltn. Urbanavičius. Vasaros darbų išvakarėse.
3. Senas gusaras. Karo Mokykla Vilniuje.
4. Kariūnas j. p. K. T-kas. Mušis ties Vilniumi.
5. Sim. Jon. Urbonas. Laiškas iš Maroko.
6. J. ltn. Valiulis. Pestininkų taktikos pratimas.
7. Kav. kpt. Andriūnas. Jauno arklio mokymas.
8. Mūsų gyvenimas.
9. Kar. asp. Rutkauskas. Patulio naktis.
10. Pagaliau kariūnas Vaidutis „prisišaudė“.

Foto: Ek. Karių B-vės, Šulco ir kar. asp. Giedraičio. Klišės gam. „Žiedas“

Kariėnas

PIRMOJO LIETUVOS PREZIDENTO KARO
MOKYKLOS KARIŪNŲ LAIKRAŠTIS.

1933 M.

Kovas — Balandis.

4 Nr.

S. Ž.

Vaižgantui mirus.

Kaip juodas varnas, žinia atskrido,
Jog tas, kurį mes mylėjom — mirė...
Gedulo aidas plačiai pasklido:
Kam jį nuo mūsų dangus atskyrė?

Sviesus senelis — Vaižgantas-Tumas
Visą gyvenimą dirbo ir kūrė.
Jo begalinis kilnus nuoširdumas
Visus patraukė, visus užbūrė...

Jis buvo linksmas, darbštus ir doras —
Visi jį gerbė, visi mylėjo...
Dirbti Tėvynei—buvo jo noras,
Artimo meilė—jojo ideja.

Mes, prie jo karsto ėję sargybą,
Lenkiamės kilniai mirusio dvasiai — —
Ir, sekdami jo darbais ir kūryba,
Jo idealų sieksime drąsiai.

Nelaimė toms tautoms ir kariams, kurie žiūri į karo mokslą, kaip į nereikalingą dalyką, kurie jo svarbos nepripažįsta; jie bus priversti jį išmokti, jei tik nebus jau per vėlu.

Ž o m i n i.

J. Itn. Urbanavičius.

Vasaros darbų išvakarėse.

Gražiajam pavasariui žaliavarsiui besišypsant, žavingai Lietuvos vasarai artinantis, daug tūkstančių besimokančios mūsų krašto jaunuomenės laukia mokslo metų pabaigos, laukia malonaus, ilgo poilsio — vasaros atostogų.

Kariūnai! Sunkus, skirtingas jūsų mokslo metų darbas, atsakingos, didžios karininko pareigos, kurioms jus visus jūsų Alma Mater ruošia. Puikiomis vasaros dienomis, kada mūsų artimieji darbuosis vystančiu šieniu kvepiančiose pievose, ar žvangančiais dalgiais šluos nugeltusius rugelius, kada daugumas proto darbininkų-inteligentijos, studentų, mokslievių ilsėsis ir džiaugsis malonaus poilsio dienomis jaukioje, unksningoje gimtinės pastogėje, — mes kariai sudulkėję žygiuosime tėvynės vieškeliais, per naktis budėsime apkasuose, įtempę proto ir fizines pajėgas, amžinai judėsime karo pratimų laukuose — įkaitusiuose Gaižiūnų smiltynuose. Vasara — mums svarbiausių ir sunkiausių darbų metas. Darbų, kuriais mokysimės tikrai kariškai protauti, pasiryžti, pakelti karo sunkumus, mokysimės švento darbo — ginti savo šalies nepriklausomybę; darbo, kuris dažnai atlyginamas garbinga už savo artimuosius kario mirtimi.

Taigi, dar viena, kita žavios pavasario nuotaikos diena, ir mes apleisime rausvus Mokyklos rūmus, išsisklaidysime po visas mūsų kariuomenės dalis, po melsvu tėvynės dangumi dengtas vasaros stovyklas.

Šia proga ir yra reikalo pasakyti keletą žodžių.

Valstybė didžiuliams karo pratimams vykdyti, skirtingam pratimų laukuose kariuomenės gyvenimui duoda lėšų, karo vadovybė turi daug rūpesčių ir triūso, besistengdama šių dienų kautynėms paruošti mūsų kariuomenę, taigi, bereikalinga būtų įrodinėti, visiems mums puikiai suprantamą, didžią ir nepamainomą lauko pratimų naudą, betobulinant mūsų krašto ginkluotas jėgas. Vadinas, labai rimtais sumetimais jūs siunčiami į kariuomenės dalis stažą atlikti, visu rimtumu todėl ir teks vasaros darbams pasiruošti, juos kuo tinkamiausiai nudirbti.

Gen. Št. pulkininkas Zaskevičius.
P. L. P. Karo Mokyklos etatinis lektorius.

Be abejojimo, visi gerai vaizduojatės, koks turėtų būti kariūnas ar kar.-aspirantas stažo metu pulke. Žvalus, energingas jaunuolis, gerai žinąs smulkiausias tarnybos pareigas, rimtai pasiruošęs kiekvienai pamokai ar pratimui, reiškias iniciatyvos ir darąs gražaus kultūringo kario išpūdžio vyras, — štai bendri bruožai, kurie visuomet privalo puošti Karo Mokyklos auklėtinį, o ypač tada, kai jis atsiduria savo jaunesniųjų brolių-kareivių tarpe.

Koki uždaviniai kariuomenės dalyse jūs laukia? Mokytis pritaikyti Mokykloje įgytas teoretines žinias praktikoje, mokytis vadovauti atitinkamiems daliniams artimose karui apstovose ir visuomet rodyti gražų, sektingą pavyzdį, koks turėtų būti Lietuvos kareivis.

Mokykloje, kur reikalinga išeiti didelį teoretinio pasiruošimo kursą ir mažiau tenka laiko praktikai (ypač kar.-aspirantams), kur dėl vietos stokos neįmanomi platesnio masto karo pratimai, sunku, ir net nėra galimybės, pilnai pasiruošti instruktuoti ar lauko veiksams; tam esate siunčiami į dalis, kur ir privalėsite išgyti kuo daugiausiai šioms sritims žinių, patyrimo.

Prieš kiekviena užsiėmimą pakartokite svarbiausius statutinius nuostatus, susidarykite smulkų darbo planą ir sąžiningai, nenuobodžiai visa praveskite. Visus neaiškumus išsiaiškinkite darbo pradžioje; ką sugebėsite — patys tarp savęs, ko nesugebėsite — kreipkitės į savo viršininkus. Jei pastebėsite skirtumų tarp to, ko esate išmokę Mokykloje ir ko iš jūsų bus reikalaujama dalyje — nesistebėkite, nes dažniausiai tai smulkūs, neesminiai dalykai, dėl kurių kartais bereikalingai sergama. Reikšmingus skirtumus, nors tai būtų ir smulkmenose — neatidėliodami tinkamu keliu išsiaiškinkite. Panašiai elgiantis nebus tuščių ginčų su puskarininkiais. Ne ginčų ir užsispyrimo keliu, o sutelktomis visų karių pastangomis, patyrimais, nurodymais ir esamų neaiškumų išsiaiškinimu bei trūkumų tobulinimu privalome didinti savo žinias. Vadovaudami užburkite eilinį kovotoją aiškiais, griežtais įsakymais, energingu vykdymu, drausme ir tvarkingumu.

Pradžioje jūs vieno kito dalyko pasimokysite iš kareivio grandininko ar skyrininko, vėliau įpratę būsite jiems patiems pavyzdžiu. Visa tai nėra vienu, nėra antrą nežemina; visa pilnai suprantama ir natūralu.

Būdami eiliniaisiais vykdytojais nepasitenkinkite vien savo pareigomis, o kiekviena proga stenkitės platesniame maste suprasti pratimo eigą ir esmę, pastebėti trūkumus, gražius pavyzdžius, ko nors išmokti. Nugalėkite ūkanotą pilko kasdieniškumo nuotaiką. Juk retai kada darbas teikia žmogui ypatingo malonumo. Visiems nėra lengva; visi jaučia nuovargį, troškulį, blogo oro įtaką. Tačiau, kariško kantrumo ir pareigų supratimo dėka visuomet būkite aktyvūs, energingi, su pasišventimu vykda, kad ir mažiausi, gautąjį uždavinį.

Nenusiminkite kartais ir papeikimo sulaukę. Nėra jokio reikalo įrodinėti savo nekaltumą. Nesuklysta tas, kas nieko neveikia. Klaidos tam, kad pasimokę, kartais turėję ir nemalonumo, nekartotume jų ateityje.

Turėdami progos mokytis sunkaus vadovavimo darbo, kuo daugiausia tuo pasinaudokite, nes niekas nežino dienos nė valandos, kurioje gali praskambėti šiurpūs tėvynės pavojaus trimitai. Tuo gi atveju kiekvienas nesugebėjimas, kiekviena reikalingiausių žinių spraga tektų gausiai apmokėti krauju.

Teks jums taip pat ir kitus mokytį. Prieš kiekvieną pamoką tinkamai pasiruoškite, kad sugebėtute viską kuo paprasčiausiai ir trumpiausiai paaiškinti, pavyzdinčiai, kariūnišku vikrumu parodyti, o pagaliau beliks pastebėti mokomojo daromas klaidas ir jas pataisius reikalauti visiškai tinkamo vykdymo. Nė koki „žiaurumai“ ar „gerumai“ neturi būti prikaišiojami instruktoriui-kariūnui. Griežtumo ir išviršinio viršinininko laikymosi stoka šio darbo pradžioje privalo kuo greičiausiai išsilyginti, ir kariūnai ar kar.-aspirantai tuojau turi likti visiems instruktoriams ir puskarininkiams pavyzdžiu.

Nepamirškite taip pat, kad instrukuoti teks kareivius, o ne kariūnus ar kar. aspirantus, kaip būdavo Mokykloje. Įvairūs tarptautiniai žodžiai, bendros taktiškos frazės jiems yra svetima. Kalbėkite jiems paprasčiausiais žodžiais, mokykite konkrečiais pavyzdžiais. Pabrėžkite, iškelkite visuomet tai, kas svarbiausia, netemdykite dalyko, besileisdami į nereikšmingas smulkmenas. Nešaukite amžinai ant mokamojo, jei jam nevyksta. Už pastangas ir tinkamą išpildymą būtinai pasakykite gerą žodį.

Visi neigiami pavyzdžiai neprivalo jūsų nugąsdinti. Priešingai, tai parodymas netobulumų, su kuriais mūsų pareiga sąmoningai kovoti. Būkite šiuo atveju pavyzdžiu patys ir šalinkite iš kareivių tarpo visa tai, kas žemintų kultūringo Lietuvos kario vardą.

Mokate daug naujų, gražių dainų — suraskite laiko išmokyti jų kareivius. „Kariūnai išmokė“, — ilgai prisimins jumis būriai, kuopos, lietuviškas dainas mylinčių, mūsų kareivių. Trumpai tariant, daug ko, be būtinų kariškų dalykų, gražaus, naudingo galėtumėt pamokyti tuos skaitlingus jaunų vyrų būrius; vyrų, kurie neturėjo galimybės pasiekti jūsų intelekto lygio.

„Verba movent, exempla trahunt“. Visos aukščiau minėtos jūsų pastangos bus reikšmingos, jei jas vainikuos gražūs pavyzdžiai. Nes pilnai suprantama, kad vieno iš jūsų neigiamas pavyzdys meta šešėlį visiems kariūnams ir kar.-aspirantams. Į jumis, kaip į Karo Mokyklos auklėtinius, būsimus karininkus, yra atkreiptos kareivių akys, jie daug ko iš jūsų laukia. Visos ištižimas, netvarkingumas, apsileidimas, ypač gyvenant palapinėse-poligone, turi būti užjamas iš jūsų tarpo. Gražiai suvyniotos milinės, pavyzdinčiai pritaikyta šarvuotė, originalus palapinių rajono išgražinimas, žvali jaunuoliška išvaizda, gera nuotaika, neparodymas nuovargio bei nepasiten-

Kar. aspirantų-artileristų užsiėmimai.

kinimo, — tai, palyginti, smulkmenos, kuriomis galima ir reikalinga gražiai kariūniškai pasirodyti. Pratimų metu — aiškūs, trumpi įsakymai, energingas vykdymas, iniciatyvos reiškinimas, geras taikymasis prie vietos ir stengimasis važduotis artimas karui apystovas—lai lydi jumis kiekvienam žingsny. Kariūno garbė, o ne pastabos ar bausmės, lai padeda jums visuomet gražiai, pavyzdingai elgtis.

Šiomis, jau ne pirmą sykį jums girdimomis, mintimis vadovaudamiesi, be abejojimo, sugebėsite sunkaus vasaros darbo laiką sunaudoti taip, kad kariuomenės dalyse apie save paliktute kuo gražiausią atsiminimą, kad patiems tas laikas būtų, kaip sąžiningo darbo, pastangų, pakeltų karo sunkumų ir užsigrūdinimo dienų prisiminimas.

Tačiau, kad tie įdomūs, brangintini prisiminimai, pergyvenimai, išpūdžiai nežūtų, nublukdami žmogaus atmintyje, kad būtų galima po daugelio metų juos patiems vėl vaizdžiai prisiminti, — nepingėkite kiekvienas ką nors išpūdingo, prisimintino, naudingo, nors ir prie mirkčiojančios palapinėje žvakės liepsnos, savo kariūniškuosna užrašuosna pažymėti ir „Kariūno“ redakcijai pasiųsti. Sunkiau bus vasaros metu su jumis visais susitikti, taigi, bendromis pastangomis, trupučiu darbo remkite savo laikraštį, kuriame ir privalo atsispindėti jūsų gyvenimas, kariūniška nuotaika, darbai ir pergyvenimai.

Karo Mokykla Vilniuje.

Mūsų Karo Mokyklos III laidos kursas ėjo prie galo. Dienos bėgo be galo greit. Visų ūpas nepaprastai buvo pakeltas. Džiaugėmės visi, kad būsime pirmais laisvosios Lietuvos karininkais, baigusiais Karo Mokyklą mūsų sostinėje Vilniuje, o be to, kad greit išlaikysime egzaminus ir pasklysime po visą Lietuvą į įvairius mūsų kariuomenės pulkus. Todėl dirbome išsijuose, kad neapviltumėm mūsų vadų, ruošėmės gerai išlaikyti egzaminus ir nekantriai laukėme to džiaugsmingo momento, kai įteiks mums karininko kardą ir įsakys vykti į pulkus.

Jei gerai dirbome puikiuose Vilniaus Karo Mokyklos rūmuose, tai ne mažiau gerai rodėmės ir Vilniaus gatvėse. Čia mūsų savimeilė buvo pasiekusi aukščiausių laipsnių. Mūsų laida buvo žinoma kaip geriausių dainininkų. Ir, iš tikrųjų, joje buvo dabartinis operos solistas kap. Kučinskas (tuomet kariūnas), instruktorium buvo leit. Oleka, kuris, visuomet žygiuodamas 1 būrio greta, dainuodavo su mumis ir daug kitų kariūnų, kurie turėjo gerų balsų. Nenuostabu, kad mūsų dainos sužavėdavo Vilniaus gyventojus, netgi ir labai priešingus mums.

Išėiti į gatvę pasivaikščioti rikiuotėje ir su dainomis buvo vienas didžiausiųjų mūsų malonumų. Čia ne tik karininkai, bet patys kariūnai vienas kitą prižiūrėjo ir mažiausias nelygiavimas, užsižiopsojimas ar kas nors kita buvo pačių kariūnų draugų teismu baudžiama. Aukštai iškeltos galvos, išverstos pirmyn krūtinės, tamprus, smarkus, lyg vieno žmogaus, žingsnis, ideališkas lygiavimas skyriuose, lyg prilipę prie pečių šautuvai su durtuvais ir daina iš visų pusių sutraukdavo žmonių minias, kurios sekdavo paskui mus gatvėmis ir palydėdavo iki Karo Mokyklos vartų. Labai būdavo retos dienos, kad mūsų kuopa Vilniaus gražuolės neapibarstytų iš balkonų gėlėmis. O kiek mūsų kuopa gaudavo plojimų ir bravo!

Ūpas tuomet dar daugiau pakildavo. Mes nejautėm nuovargio nei kojose, nei rankose, nors nereti atsitikimai būdavo, kad įėjus į Karo Mokyklos kiemą ir vadui sukomandavus „žemyn“, šautuvai, kaip pagaliai, iškrisdavo iš rankų. Be statutinio žingsnio, mes turėjome kitą. Lengvai ir tamproiai žingsniuodamas kuopos užpakalyje viršila (dabar kapitonas) Paura laikas nuo laiko tyliai kaitindavo: „Vyrų ugnies“. Vos girdima „Vyrų ugnies“ nueidavo iki voros galvos. Tuomet I būrio būrininko durtuvas padarydavo vos matomą judėjimą priekin ir atgal, ir visa kuopa su sunkiais, pakaustytais pusbačiais jau skaldė kibirkštį iš gatvės grindinio. Šis žingsnis ypač buvo vartojamas nakties metu. Tuomet, iš tikrųjų, vaizdas buvo įspūdingas, nes atrodė, kad kuopa žygiuoja į ugnį.

Vilniečiai turėjo pasirinkę iš mūsų repertuaro keletą dainų, kurios ypač jiems patikdavo. Todėl dažnai, mums praeinant gatve, kurs nors iš balkono ar langų pasigirdavo čia lietuviškai, čia rusiškai ar net ir lenkiškai: „Ponai padainuokite“ „Oi kas sodai“ — ar ką nors kitą. Žinoma, gyventojų prašymus mes išpildydavom.

Bet likimo nebuvo lemta baigti mokyklą Vilniuje. Juo greičiau artinosi spalį 9 diena, juo neramesnės žinios pradėjo skleistis mieste ir mokyklos rūmuose. Iš pietų-vakarų pusės vis dažniau ir dažniau ateidavo tolimųjų patrankų šūvių dundėjimas, nakties tylumoje drebėdavo langų stiklai, vis mažiau ir mažiau tekdavo matyti mūsų kariuomenės dalių Vilniaus gatvėse. Pasklydo gandai, kad kažin kokia slapta Vilniaus lenkų karo organizacija mano mus nuginkluoti ir t. t. ir t. t.

Juokdamies iš šio paskutinio gando, su griausmingu trenksmu valio ir juokais visa kuopa atitempė mokymo reikalams skiriamą seną, su sugadinta spyna patranką ir pastatė ją kieme prieš vartus. Karinininkai už tai mus nesudraudė, nes matė mūsų pasiryžimą. Brangiai užmokėtų tas, kuris mėgintų mus užpulti!

Patrankų dundėjimas buvo girdimas vis aiškiau ir aiškiau, apsisaugojimo priemonės buvo sustiprintos. Naktimis patruleiudavom mieste ir priemiesčiuose, gulėjome slapukais, klausėm. Noras mokytis kažin kur dingo. Norėtusi greičiau mesti mokyklą ir eiti tenai, kur dunda patrankos, kur mūsų draugai žūva nuo apgavikų kulku. Vis rečiau ir rečiau rūmų dortuaruose skambėjo kariūnų juokas ir dainos. Visur tik susirūpinę veidai, blizgančios akys, nervingi judesiai. Klasėje, pasilenkęs ant knygos, kariūnas nematė raidžių, nežinojo ir negalvojo, kas ten parašyta — jo mintis buvo toli, ausys atkreiptos patrankų griausmo pusėn, akys įbestos kažin kur erdvėn. Geriausieji mokiniai mesdavo šalin knygas, grupuodavosi prie žemėlapių ir suspausta širdimi sekdavo raudoną liniją vis artėjančią ir artėjančią Vilniaus pusėn. Šalin mokslas! Tegul mus leidžia į frontą, nors paprastais eiliniais. Ne laikas sėdėti prie knygų, kada tenai brangus kiekvienas durtuvas, manė sau kiekvienas. Tik gatvėje, kaip seniau, darėm linksmas veidų išraiškas, kėlėm aukščiau galvas, davinėjom „ugni“ ir, kaip seniau, linksmi ir galingai skambėjo mūsų dainos.

Naktys buvo ypač paslaptingos: tuščios gatvės, retas, greit nykstantis praeivis, patrulių žingsnių ar švilpuko aidas, kartais aštrus sargybinio „stok, kas eina“, ar tyliai žygiuojančios į frontą dalies žingsniai perskriodavo nakties tylumą. O į pietus ir pietų-vakarų vis tankiau ir aiškiau buvo girdimas patrankų dundėjimas. Tuo tarpu kariūnų tarpe iš kažin kur pasklydo gandai, kad mus išleis tuojau leitenantais ir išleis į frontą. Džiaugsmas nepaprastas, todėl vėl su didesniu noru

griebėmės knygų, ruošdamies prie egzaminų. Vėl atgijo dortuarai, klasės ir salės. Mokykla palinksmėjo.

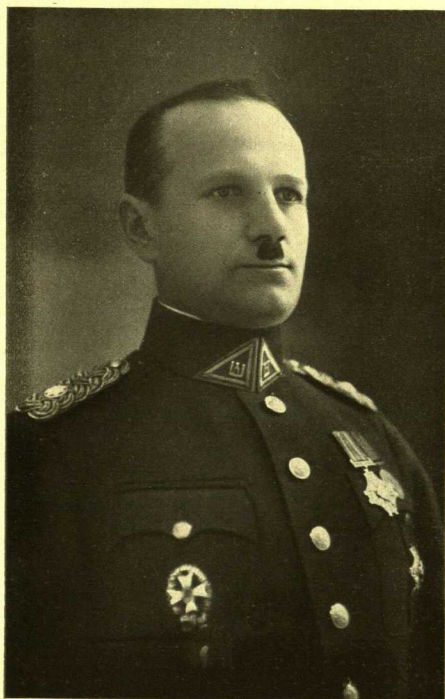
Bet neilgam. Spalių 8 d., kai mes sėdėjome klasėje ir rašėme taktikos darbą, mūsų instruktorius dežuruojančio karininko skubiai buvo iššauktas pas mokyklos viršininką. Susirūpinęs dežuruojančio karininko veidas nieko gero nepranašavo. Kaip susitarę metėme darbą ir vienas į kitą pasižiūrėjome. Bus kas nors naujo. Nekantriai laukėme sugrižtančio karininko, įvairiai spėliojome.

Vietoj karininko, į klasę įbėgo uždusęs viršila. Klasė užmirė. „Surinkit darbus. Ruoštis žygiui, į kuprines paimti visa, ką tik galėsite, būrininkams išduoti pilną šovinių skaičių, granatų kiekvienas gali paimti, kiek tik nori, bet nemažiau kaip tris. Duodu 20 minučių laiko“, — metė trumpą, griežtą komandą viršila.

Nuo griausmingo kariūnų valio sudrebėjo mokyklos langai. Klasė akimirksniu ištuštėjo, ir tik nuo kuopos bėgimo dundėjo grindys ir laiptai. Dortuaruose kilo didžiausias chaosas, kariūnai krovė į kuprines atsargos baltinius ir visa, ką turėjo geresnio ir žygiui reikalingesnio; draskė laiškus, metė į krūvas nereikalingus daiktus, kimšo šovinius į šovinykus, gaudė granatas ir individualius pakietus. Kažkas viename būry užtraukė: „Stipriuos mūruos sėdi lenkas“; kiti būriai pagriebė dainelės aidus ir už kelių sekundžių visuose dortuaruose ir koridoriuose dainos žodžiai susiliejo su ginklų žvangėjimu, komandomis ir bildesiu. Buvome tikri, kad tuojau gausime kovos uždavinius ir išeisime iš Vilniaus į frontą. Todel entuziazmas buvo didžiausias.

Dainas ir triukšmą nutraukė tik skardus trimito balsas iš kiemo. Pilna šarvuote iš visų kampų pasipylė kariūnai ir pradėjo rikiuotis mokyklos kieme. Sunkiai apšarvuoti kuopos kariūnai užėmė savo vietas ir užmirė. Viršininko sutikimo komandos, šautuvu pagerbimas ir pasisveikinimas praėjo vienu akimirksniu. Viršininko ir karininkų veidai rodė nepaprastą susirūpinimą ir pasitikėjimą savo jėgomis. Kuopa, įbedusi akis į viršininką ir karininkų grupę, sulaikydama kvapą, klausė, ką pasakys viršininkas.

Jau temsta. Tamsos šešėliai krenta nuo aukštų mokyklos rūmų. Švino debesys lėtai slenka aukštybėse, kažin kur toli girdėti miesto judėjimo bildesys ir kažin kur dar toliau patrankų dundėjimas. Per Pohuliankos gatvę su charakteringu kavalerijai bildesiu praėjo kažin koks mūsų gusarų eskadronas. Ir vėl tylu. Tik sunkiai alsuoja kariūnų krūtinės, sutraukęs antakius kažin ką giliai mąsto mokyklos viršininkas. Sunku apsaityti tą jausmą, kuris buvo tuomet numyse. Neįjutėm nei dvigubai prikrautų kuprinių slėgimo, nei alkio, nei nuvargio nuo sunkaus Karo Mokyklos dienos darbo. Instinktyviai galvos kilo aukštyn, laisviau kvėpavo krūtinės, rankos stipriau spaudė šautuvus... Greičiau išėiti iš tų

Majoras Dabulevičius.

P. L. P. Karo Mokyklos 1-os kadro kuopos vadas.

dabar paniūrusių mūrų ir susidurti su priešu krūtine į krūtine, petys į petį, durtuvas su durtuvu...

— Tamstos kariūnai, — prabilo viršininkas: — bendrais broožais žinote kas atsitiko. Bolševikų armijos, sumuštos ties Varšuva, panikoje traukiasi, lenkai, sulaužę pasirašytą su mumis Suvalkų sutartį, su visa armija puola Vilniaus kryptimi. Kautynėse susilpusios, negausingos mūsų dalys žingsnis po žingsnio traukiasi Vilniaus link. Lenkų apgavikų dalys jau netoli, galite spręsti iš patrankų dundėjimo. — Lyg viršininco žodžiams patvirtinti, stiprioji artilerijos salvė kažin kur iš vakarų pusės sukrėtė mokyklos langus ir sienas. Išgąsdintų varnų pulkai su riksmu pakilo iš Žvėryno miško ir dingo rytuose. — Mums įsakyta ginti Vokės upės tiltą, kol nebus baigta Vilniaus evakuacija. Manau, esu įsitikinęs, kad tamsioms nereikia priminti pareigų prieš vyriausybę, tautą ir iškovotą nepriklausomybę, — baigė viršininkas.

Būk ramus, viršininke, kariūnai mokės ginti savo Tautos garbę ir garbę Mokyklos. Tai liudija Vyties kryžiais pasipuošusios krūtinės, kurios be baimės ėjo atakon Žaslių, Semiliškių, Degučių, Kalkūnų, Dinabarko ir Radviliškio laukuose! Taip manė kariūnai, taip manė jų viršininkai. Dabar aišku, viskas aišku. Tik greičiau, greičiau ten, kur vis smarkiau grumodamos dunda patrankos, kur nelygioje kovoje žūsta draugai.

„Iki atskiro įsakymo išsiskirstyti. Į rūmus neiti, laukti įsakymo kieme. Kuprines laikinai galima nuimti. Būrių vadai pas mane“. — praskambėjo kuopos vado komanda.

Būrininkams buvo duotas įsakymas sustiprinti jau esamas sargybas ir pastatyti naujas. Kariūnai, sustatę į gubas šautuvus ir sudėję ties jais kuprines, tempė iš sandėlių ir klasių sunkiuosius „Maksimus“, lengvuosius kulkosvaidžius, primušinėjo kulkosvaidžių juostas, tepė spynas.

Jau sutemus viršininkas buvo skubiai iššauktas į Vyriausią Štabą ir greit grįžo nuliūdusiu veidu. Buvo gautas naujas įsakymas, kuriuo atmainomas pirmutinis, t. y. Vokės tilto mes neginsime, tą uždavinį pavedė, rodos, 4 p. pulko dalims. Mums įsakyta būti mokykloje, apsaugoti tiltus ir laukti naujo įsakymo. Kuopa išklaušė šį pranešimą su paniurusiais veidais. Vėl neaiškumas, vėl laukimas.

Apie 19 valandą mūsų sargybos su sunkiais ir lengvaisiais kulkosvaidžiais užėmė Neries tiltą, kuopa išstatė stiprias sargybas Žvėryno miško pusėje, išsiuntė slapukus ir patrulius. Į kambarius nėjom, o palikome stovėti mokyklos kieme, susikūrėme laužus ir patys pradėjome virti sau vakarienę, nes mokykla buvo skubiai evakuojama.

Beveik niekas nemiegojo, ir visi nekantriai laukėme naujo įsakymo. Mieste buvo visai ramu, judėjimas sustojo, tik laikas nuo laiko su bildesiu praeidavo pėstininkų dalys, artilerija, ar koks nors eskadronas. Visi traukė pietų-vakarų kryptimi, iš kur vis aiškiau ir aiškiau ateidavo patrankų dundė-

jimas; sunk. kulkosvaidžių tratėjimas buvo aiškiai girdimas, pridėjus ausį prie žemės.

Apie 1 val. aštriai prabilo mūsų sunk. „Maksimas“ Žvėryne. Kaip įelektrinta kuopa pašoko nuo žemės ir be įsakymo greit išsirikiavo. Išsiūstas į Žvėryną vienas skyrius bėgte išnyko už mokyklos vartų. Paleidęs porą cilių mūsų „Maksimas“ nutilo. Už pusvalandžio grįžo ir mūsų patrulis. Vienas iš kariūnų tempė ant pečių pilną maišą; pasirodė, kad tai mūsų „Maksimo“ grobis—arti 4 pūdų jautienos mėsos. Kažin kokie trys ar keturi tipai buvo sargybos pastebėti Žvėryno miške. Jie kažin kur bėgo ir, sargybai pareikalavus sustoti, pradėjo dar smarkiau bėgti. Tuomet, nieko nelaukdamas, kulkosvaidininkas paleido porą cilių; bėgusieji metė maišą ir pabėgo, matyti, mėsa buvo vogta. Auštant šį grobį išvirėm ir suvalgėm.

Naktis praėjo visai ramiai. Įsakymą gavom tik rytmetį trauktis Kauno link. Nuleidom galvas, nes mums gėda buvo apleisti Vilnių be kautynių. Diena buvo graži, saulėta ir šilta, ir nenorėjom tikėti, kad ji bus tokia mums liūdna. Apie 10 val. iš intendantūros sandėlių atbėgo vienas iš sargybinių, prašydamas pagalbos, nes miesto biednuomenė, sužinojusi, kad veltui dalijami įvairūs produktai, kurių išvežti jau nebuvo galima, pradėjo plėšti sandėlius.

Su trimis kariūnais man buvo įsakyta padaryti tvarką, jei žmonės neklausys — pavaruoti ginklą. Mes gan greitai nubėgom prie sandėlių. Pareikalavom minios tuojau sustvarkyti, stoti ir laukti savo eilės. Iškart žmonės net ir dėmesio neatkreipė ir plėšė toliau sandėliui sienas, todėl, tris kartus šovus viršun, liepiaui kariūnams užmaiti durtuvus ir paspausti pavojingiausioje vietoje. Šūviai ir kariūnų rimti veidai ir atkišti durtuvai labai greit paveikė sužvėrėjusius piliečius. Visi pradėjo panikoje bėgti, o paskui tvarkytis ir stoti eilėn. Sandėliai buvo išgelbėti ir įvesta tvarka.

Patrankos dundėjo ir kulkosvaidžiai tratėjo vis arčiau ir arčiau Vilniaus. Gatvės visai užmirė: bijodami gyventojai gatvės mūšio užsidarė namuose. Pasklydo gandai, kad vietiniai lenkai, gerai ginkluoti, mano iš langų šaudyti ir apmėtyti granatomis besitraukiančias gatvėmis mūsų dalis. Nutarėm, jei į mūsų kuopą paleis nors vieną šūvį, tai netik išžudysime visus paimtus su ginklu rankose, bet granatomis sudaužysime visą namą. Apie 11 val. buvo įsakyta pasiruošti išeiti. Sukrovėme į paimtas pastotis apie 20 užtaisytų kulkosvaidžių, apsikabinom šoviniais ir granatom ir, apleidę mokyklą, pradėjome žygiuoti Žvėryno gatvėmis, atidžiai sekdami kiekvieną praeivį ir namų langus ir vartus, būdami pasiruošę vykdyti mūsų nusistatymą.

Bet, matyt, lenkai nedrįso užkabinti Karo Mokyklos, nes į mus nebuvo paleista nė vieno šūvio, nors, mums Vilnių apleidus, kai kurios mūsų dalys iš tikrųjų įvairiuose miesto kvartaluose buvo iš langų apšaudomos. Mes netgi gailėjomės,

kad niekas į mus nešaudo, taip norėjom atkeršyti apgavikams.

Apie 12 val. kuopa nė kiek nekliudoma pasiekė Vilniaus Maišogalos plentą ir sustojo Šeškinės kalne. Suspaustomis širdimis paskutinį kartą pažvelgėme į apleistą Vilnių. Kariūnai ir karininkai tylėjo. Ne vieno kariūno akyse blizgėjo ašaros. Kuopa sunkiai alsavo, buvo pikta, kad mes, geriausioji kariuomenės dalis, pirmi apleidžiame Vilnių be šūvio, be jokio susirėmimo. Vienas kitas tyliai nusikeikė, sugriežė dantimis, bet įsakymas lieka įsakymu, ir nuleidę galvas su pasiryžimu grįžti dar čionai ir jėga paimti tai, kas mums priklauso, nužygiavom Kauno link.

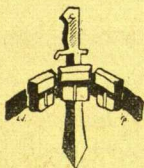
Ne linksmas buvo žygis. Be dainų, be kalbų kuopa tyliai žygiavo Maišogalos link. Trigubai prikrautų kuprinių diržai piovė ir tempė atgal pečius, batai trynė kojas. O iš Vilniaus ėjo kulkosvaidžių tratėjimas, duslūs rankinių granatų sprogiimai. Lenkai skverbėsi mūsų sostinėn.

Apsinakvoję Maišogalos rajone, naktį iš vyr. Štabo gavome įsakymą pasukti Kaišiadorių link, persikrauti ten į vagonus ir pasiekti Kauną. Paskutinė mūsų viltis kautis žuvo. Ūpas visai prislėgtas, nes žygiuojame, ir net matėme, kad visu frontu dalys traukiasi į šiaurę.

Atvykę į Kauną sužinojome, kad mus išleis tuojau leitenantais ir išsiųs frontan. Lengviau atsidusom, nes mūsų norai išsipildė: eisime kautis ir keršyti lenkams. Ir iš tikrųjų, už poros dienų ant paprastų mūsų kariūnų mundurų ir milinių užsiuvom trikampus, išmeigėm žvaigždutes, ir išvykom į savo dalis, išsiskirsčiusias plačiame mūsų fronte ir pakliuvom į karščiausius mūšius ties Musnikais, Širvintais ir Giedraičiais.

(„Karys“ 1929 m. 2-3 nr.)

*Kol bus gyvas nors vienas lietuvis,
tol jis Vilniaus neišsižadės.*

Mūšis ties Vilniumi.

Didingam tolyje rytų
Jau verčias kalnai debesų;
Jie tamsūs, svaidosi žaibais.
Šiurpi kanonada griausmų
Lietuvos pakraščiu visu. —
Ne audra kyla! Ne vėtros staugs.
Ne gamta suoks pragaro dainą —
Tūkstančiai karių Lietuvos,
Sostinės link ugnin kovos
glaustom eilėm jau eina.

Zvimbia kulkos, šūviai dunda,
aštrūs švaistosi kardai.
Granatų daina pabunda.
Gaudžia pergalės aidai.
Eilės slenka vis priekin —
jau čia pat Neries krantai.
Dar ugnies! Dar tolyn!
Jau ir Trijų Kryžių kalnas. —
Valio! atakon paskutinėn
blizgančių durtuvų šimtai..
Apleistoj pily Gedimino
nuo bokšto krinta baltas aras.
Didingai skleidžiasi trispalvė,
dunda džiūgiai patrankų salvės,
mūšio aidai tolumoje baras.

Tiktai padūmavusiam lauke kovos
jau vakaras pamažu viską dengia.
Kai kur mirštantieji suvaitoja,
o mirtis iš lėto per juos žengia,
Užmigdydama amžinai. —

1932. XI. 24.

*Kautynių audroje prisimink priesaiką: Tėvynė tau pa-
sakys ką daryti, Dievas padės veikti.*

Lairikas iš Maroko

*Lietuva, Tėvyne mano,
Tu esi kaip sveikata;
Tas tik Tave gali įvertint,
Kurs Tavęs jau neteko...*

Ad. Mickevičius

Leitenanto Vainio knyga, vaizduojanti Lietuvos kariuomenės vienos atskiros dalies gyvenimą, jaunuolio-kario pergyvenimus, svajas ir idealus, nežinia kokiū būdu pateko į Prancūzijos svetimšalių legiono kapralo lietuvio Vytauto rankas. Nedėkingo likimo iš tėvynės išguitas, legionierius Vytautas, perskaitęs tą knygą, užsidegė dar didseniu pasiilgimu, meile savo tolimosios tėvynės ir pasiryžo būtinai užmegsti ryšius su laisvosios Lietuvos kariuomene, kuri dabar jo vaizduotėje išaugo į galingą, tėvynės laisvę saugojančią milžiną, į narsių, drausmingų, nevien žodžiais savo kraštą mylinčių vyrų pulkus. Kiekviena proga kapralas Vytautas didžiavosi Lietuvos kariuomene prieš svetimšalius, o pasiryžimas betarpiu su mūsų kariuomene susirišti vis didėjo.

*

Vieną rytą pulkininkas Arūnas, kaip paprastai, anksti atvykęs savo kabinetan, ant rašomojo stalo, tarp kitų mašinėle primargintų, tarnybiniu rimtumu dvelkiančių raštų, pastebėjo vieną gelsvo popierio lapą, smulkiai prirašytą ranka; tankiai išsirikiavusios melsvo rašalo eilutės, smulkios, nevienodai kairėn pavirtusios raidės iš pirmo vyzdžio kažkodėl liudijo apie to savotiško rašto turinio nuoširdumą, atvirumą, kažko nepaprasto prašymą.

Įprastu susikaupimu, griežtu, neperkalbamu žvilgsniu išsijojęs svarbiuosius tarnybinius raštus, pulkininkas Arūnas ištiesė savo dešinę į rašytą ranka, gelsvo, aplankstyto popierio lapą; patogiau atsisėdo fotelyje, o naujai įdegto elegantiško papiroso dūmų srovelė nerūpestingai rangėsi aukštytyn, pagal, didžiuliu Lietuvos žemėlapiu pridengtą, kabineto sieną.

„Didžiai Gerbiamas Pone Pulkininke!

Jau devyni metai, kai aš esu apleidęs savo tėvynę Lietuvą, ir keturi metai, kai tarnauju Prancūzijos svetimšalių legione. Esu labai pasiilgęs tėvynės, kurią labai myliu, tačiau jokių ryšių su Lietuva neturiu, nei giminių, nei draugų, nei pažįstamų nesu ten palikęs.

Prieš keletą mėnesių aš netikėtai gavau iš vieno legionieriaus lietuvio paskaityti knygą, kurioje vaizduojamas Tamstos vadovaujamos dalies, jos karių, gyvenimas. Šio gyvenimo aprašymas mane labai sujaudino, ir aš įgavau drąsos kreiptis į Tamstą, Pone Pulkininke, prašydamas padėti man užmegsti ryšius nors su vienu tamstos kariu. Aš labai pasiilgau savo tėvynės, aš dažnai svajoju apie Lietuvos kariuomenę, didžiuojuosi ja prieš svetimšalius ir noriu turėti su ja, milžiniško tolumumo nenutraukiamus, ryšius.

Pone Pulkininke, prašau priimti mano didžios pagarbos pareiškimą.

Caporal Vytautas N...

Tadla.

Maroc, Afrique du Nord.“

★
Tą pačią dieną leitenantas Vainys turėjo garbės gauti nepažįstamo legionieriaus laišką, su pulkininko Arūno rezoliucija; buvo pageidaujama susirišti su svetimšalių legiono kariu lietuviu, nusiųsti jam vaizdų iš mūsų kariuomenės gyvenimo. Apskritai, ir ateityje palaikyti ryšius su kapralu Vytautu — sunkion legiono tarnybon gyvenimo nublokštu lietuviu,—kuris nors per mūsų karius rištųsi su savo tėvyne, kurios jau seniai neteko.

★
Jūs, be abejojimo, vaizduojatės tą jausmą, kuris siūbteria jauno žmogaus krūtinėje, kada pamatote prieš save jums adresuotą, seniai lauktą, daug jausmo, daug įdomybių žadantį laišką. O tas įdomumas dažniausiai trunka tol, kol jūs nesusivaldydami greitai atplėšiate voką, ar nuduodami ramūs esą palengva prakerpate jo kraštą. Tačiau, jei laiško laukiate iš tolimos šalies, jei jo aptrintas vokas pažymėtas nematytais pašto ženklais, jei antspaudai kalba tolimosios Afrikos, Amerikos ar kitos pasaulio dalies miestų vardais,—

aukščiau minėtas jausmas būna žymiai skirtingesnis ir trunka ilgesnį laiką. Laiškas, kurį rado leitenantas Vainys vieną dieną grįžęs iš užsiėmimų ant savo rašomojo, buvo gausiai aplipintas melsvais nemažo formato pašto ženklais, su parašais „Maroc“, o ilgoje kelionėje nugeltęs vokas, ir pažįstama legionieriaus Vytauto rašysena sužadino jauno karininko smalsumą. Pasitenkinimo, malonios nežinomybės šešėlis nuslinko visuomet besišypsančiu leitenanto Vainio veidu, kai jis palengva kirpo sulankstytą voko kraštą.

„Pone leitenante!

Labai nudžiugau gavęs Tamstos malonų laišką. Jau devyni metai, kai išvykau iš Lietuvos ir nuo to laiko negavau iš tėvynės jokių žinių, nes Lietuvoje ir visame pasaulyje neturiu žmogaus - tautiečio, kurį galėčiau vadinti savo gimine, pažįstamu bei draugu. Todėl Tamsta suprasi mano džiaugsmą ir netikėtumą, perskaičius nuoširdų, mane jaudinantį Tamstos laišką; laišką, kurio pradžioje Lietuvos kariuomenės karininkas, pats, man nepaprasto išpūdžio padariusios, knygos autorius, po 9 metų į mane, nieko apie tėvynę nežinantį, prabyla: „Nepažįstamas legionieriau, Vytautail..“

Nepamenu, kiek kartų skaičiau Tamstos laišką ir kiekvieną kartą sujaudintas vaizduotėje regėjau lygiuosius tolimosios tėvynės laukus, žydinčias pievas, migdančias ošiančias Lietuvos pušynus... Prisiųstuose iš kariuomenės gyvenimo vaizduose aš pamačiau drausmingai susiglaudusius laisvos Lietuvos kariuomenės būrius, geležine lietuviška valia, rimtumu ir artimu nuoširdumu dvelkiančius šalmuotus karių veidus. Legionie esantieji vokiečiai iš karto nenorėjo tikėti, kad tai Lietuvos kariuomenė. Puikūs moderniškojo Kauno vaizdai, okupacijos laikais Lietuvoje buvusiems, vokiečiams buvo daugiau, negu netikėtina. Tačiau, iš tikrųjų tai yra laikinoji Lietuvos sostinė, tai jos plačiomis meksfalto gatvėmis jūs laimingi žygiuojate, o nuoširdi lietuviška daina jaudinančiai gaudžia unksninga Laisvės Alėja... Jums visa tai, gal būt, kasdieniška, paprasta... Ach, kai aš pagalvoju... Suspaudžia širdį...

Bet... Netinka legionieriui kalbėti apie širdį...

Tamsta domiesi mano gyvenimo istorija.

Ji labai trumpa. Mano tėvas pulkininkas tarnavo senosios Rusijos kariuomenėje. 1918 m. Vladivostoke bolševikų kulkos pakirto jo gyvybę.. Po dvejeta metų nematyto vargo, pavojų, su savo nelaiminga motina grįžome Lietuvon, ir aš pradėjau lankyti gimnaziją. Tačiau, netrukus mirė vienintėlis pasaulyje man artimas žmogus — mano motina, ir aš palikęs vienišas tariausi rasiąs laimę tolimuose kraštuose. Kiek laiko

basčiausi Anglijoj, Prancūzijoje, o dabar, matote, rašau Jums kaip Prancūzijos svetimšalių legiono kapralas. Tai ir viskas.

Tiesa, daug galėčiau Tamstai parašyti, ką teko pergyventi, matyti, iškentėti, bet šiuokart visa tai neįmanoma.

Netrukus po to, kai gavau Tamstos laišką, buvau sužeistas į koją. Laimė, kad kulka perėjo nepalietusi kaulo. Išgulėjęs 2 mėn. ligoninėj, buvau išsiųstas į Salė, į Maroko kariuomenės poilsio vietą. Dabar jau rengiuosi vykti į savo batalioną, kuris tuoj išeis „en operation“.

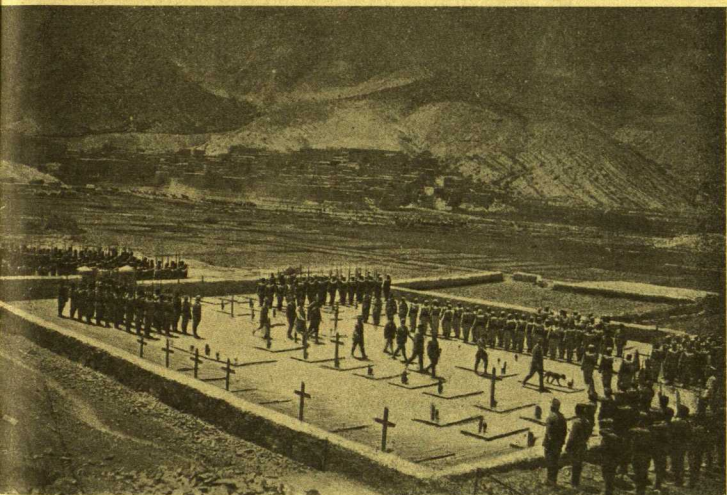
Ką apskritai galėčiau parašyti Tamstai apie legionierių gyvenimą? Tai labai sunkus dalykas. Apie legioną, jo tradicijas bei gyvenimą galima parašyti daugybę knygų, bet visko niekad neparašysi. Nemaža knygų apie legioną perskaičiau prancūzų kalboje, tačiau pilno mūsų gyvenimo atvaizdavimo niekur neradau. Jį žino ir jaučia tik patys legionieriai. Knygose vieni autoriai mus vaizduoja didvyriais, rašo apie mūsų žygius ir laimėjimus, kiti išskaičiuoja mūsų klaidas ir nusikaltimus, ir nei vieni, nei antri nesistengia suprasti legionieriaus sielos.

2-3 metus be ilgesnio poilsio bastomės po kalnus, žygiuojame įkaitusiomis dykumomis. Dienomis sunkiai dirbame, tiesdami kelius, statydami įtvirtinimus, o naktimis kaunamės su arabais. Iš visųusių mūsų tyko atkablūs, puikiai žina vietą priešai. Prieš manęs sužeidimą vieną naktį mūsų batalionas kalnuose pateko į smarkią arabų ugnį. Buvo daug nukautų ir sužeistų. Turėjome greitai statyti iš akmenų priedangas ir gintis iki ryto. Išaušus atskridę lėktuvai bombomis „pavaišino“ arabus, ir mes ėjome tolyn į kalnus. Ėjome smarkiai šaudydami, nes mus persekiojo netikėtai pasirodantieji ir vėl staiga pranyksta arabai. Naktį ilsėjomės pamainomis tik 2 val. Ilsėjomės pilnoj aprangoj, uždėtais ant šautuvų durtuvais, nes reikėjo statyti įtvirtinimą, kasti kelią ir gintis nuo arabų.

Panašiai praleidžiame vasarą. Žiemą išsiskirstome į „postus“. Bet ir ten grėšia nuolatinis pavojus, o kiekvienas atsitolinimas nuo „posto“ ar atskiro legionieriaus nuklydimas — baigiasi mirtimi.

Apie legionierius, apskritai — esama blogos nuomonės. Tačiau atvirai pasakysiu, kad dabar sunku kriminalistinės praeities žmogui patekti legionan. Daugumas legionierių — nedarbo aukos. Vieno ir svarbiausio iš legionieriaus reikalaujama — „faire ton service!“^(*). Bet ta „service“ labai sunki: amžinai žygiuok, kaukis

^(*) „atlik savo pareigą!“

Žuvusiųjų svet. legiono karių laidojimas.

ir dirbk; o dirbk kastuvu ir šautuvu rankoje, ugninės Afrikos saulės deginamas.

Jei Tamstai bus įdomu, kitą kartą daugiau apie legionieriaus gyvenimą parašysiu. Šiuo kartu širdingai dėkoju už laišką, vaizdelius ir žurnalus: „Kari“ ir „Mūsų Vilnių“, kurių nemaža man atsiuntėte. Kiekvienas žodis, kiekvienas raštas iš tėvynės yra man brangus ir laukiamas. Sunkiai suprantama legionieriaus širdimi myliu Lietuvą ir jos ilgiuosi. Man gaila, kad negaliu būti naudingu tėvynei, bet turiu vilties, kad, kai reikės rimtai besiruošiantiems lietuviams suvesti Vilniaus sąskaitas, kai sukirus pavergtieji broliai Vilniečiai laužti nusususio baltojo paukščio sparnus — aš būtinai jau būsiu tėvynėje ir garbingai stosiu po Lietuvos vėliava. Mano didžiausias troškimas ir pareiga — sprendžiamąją valandą paaukoti tėvynei ilgametį legionieriaus patyrimą.

O Šiandien?.. Belieka vien garbingai nešti ne lengvą legionieriaus tarnybos našta, kad kantriai atlikčiau savo pareigas, kad nepažeminčiau lietuvių vardo svetimšalių akyse. Turiu įrodyti, kad lietuvis visuomet išpildys savo žodį; ir jei pasižadėjo 5 metus tarnauti legione, tai, iš tiesų, juos garbingai ištaršaus. Kaip man

iki šiolei tarnyba sekėsi — spręskite iš to, kad jau esu kapralas ir turiu „Croix de la Guerre“ ir „Medale Coloniale“. Po keleto mėnesių turiu vilties būti seržantu.

Atleiskite, pone leitenante, nors man labai malonu Tamstai rašyti, tačiau bijau, kad neįsipykčiau. Nelengva man gimtojoj kalboj reikšti mintis. Jau keli metai, kai kalbu 6-7 kalbomis ir nė vienos tinkamai nemoku. Lietuvių legione labai maža. Mūsų batalione tik 3. Tie patys esame išskirstyti kuopose. Atsiprašau taip pat už savo nekokį raštą, nes mano ranka jau daugiau įpratusi prie šautuvo ir kastuvo, negu prie plunksnos.

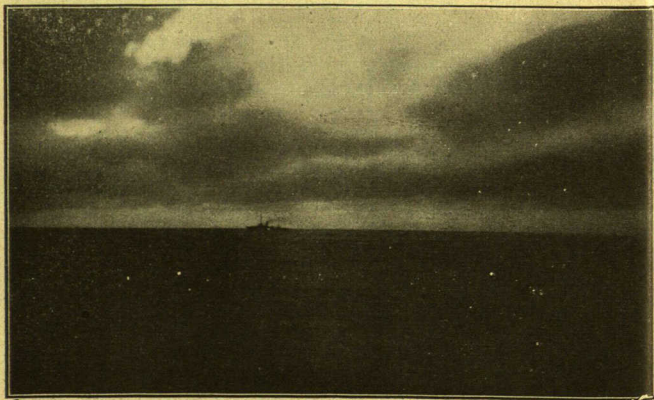
Taigi, lieku laimingas, susirišęs su savo Tėvyne ir Lietuvos kariuomene, apie kurią daug svajojau perskaitęs Tamstos knygą, ir kurioje radau legionieriaus lietuviuo sielą suprantančią širdį. Turiu stiprios vilties, kad ir ateityje, pone leitenante, daugiau žinių iš tėvynės ir jos kariuomenės gyvenimo man parašysite.

Sudiev!

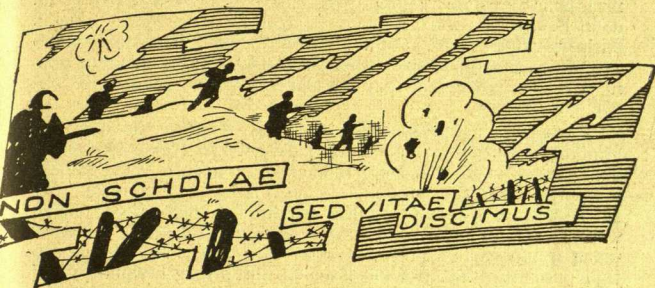
Caporal Vytautas N...

CENTRE D'HEBERGEMENT.

de
Salé.
(Maroc)“.

„Vėjelis kyl', bangelės už',
Nešk Lietuvon, laivelil..“

Jaun. ltn. Valiulis.

Pėstininkų taktikos pratimas.

Iš patiekto praeitime „Kariūno“ nr. uždavinio nagrinėjimo skaitytojai turėjo progos susipažinti su vienu iš galimų sprendimų ir būrio vado darbo planu, organizuojant atsparos punktą pagrindiniame ruože. Šį kartą bandysiu aptarti vieną iš galimų būrio vado sprendimų ginantis (priešinantis) pozicijos saugoje (dengiamame ruože)*. Pakartotinai pabrėžiu — vieną iš galimų, nes taktikoje nėra ir negali būti šablonų, kurie visur būtų galimi pritaikyti. Taktikoje yra tik principai — formulės, kuriais naudojamosi atsižvelgiant į esamas sąlygas, sprendžiant tą arba kitą problemą.

Nekalbant apie tai, kada ir kokiais sumetimais ginamasi, ginamosios kautynės visada turi uždavinį išlaikyti savo rankose tam tikrą vietos ruožą, kuriame, nežiūrint priešo pastangų, nutarta palaužti jo puolamąją dvasią ir pastangas prasiveržti pro ginamą poziciją. Suprantama, kad vietos ruožo, kuriame nutarta gintis, kitaip sakant, ginamosios pozicijos, parinkimas nėra atsitiktinas reikalas, o rūpestinga ir iš anksto padaryta vietovės studija, atsižvelgiant į gero sekimo, šaudymo, gerų uždangų ir kliūčių reikalavimus. Taip parinktame vietos ruože sugrupuojamos gilumon ešelonuotos skirtos gintis kariuomenės dalys, kad kuo didžiausias jų ugnies priemonių skaičius prieš šį ruožą galėtų išvystyti galingą užtveriamąją ugnį.

Pagrindinės pozicijos organizavimo ir įsitvirtinimo darbams paslėpti nuo priešo akių iš žemės sekimo punktų ir apsaugoti nuo galimų netikėtumų, tam tikrame atstume priešo link orga-

*) Terminams nusistovėjus „dengiamąjį ruožą (apsauga)“ vadinu „pozicijos sauga“, o „pagrindinės pozicijos priešakinę ribą“ — „pozicijos pagrindinę ribą“ (žiūr. 1933 m. „Kariūno“ 3 nr. „Pėstininkų pulko gynimosi schema“).

nizuojama *pozicijos sauga*. Ją sudaro iš besirengiančių gintis dalių išskirti tam tikro didumo vienetai, kurie pozicijos saugos pasipriešinimo ruože (žiūr. „Kariūno“ 3 nr. „Pėstininkų pulko gynimosi schemą“) išsidėsto atsparos punktų arba atsparos postų pavidale, sudarydami taip vadinamą pozicijos saugą arba den-giamąją poziciją.

Pozicijos saugos uždavinys, kaip jau minėjau, laiduoti pagrindinę poziciją nuo netikėtumų: sulaikyti visas žvalgančias priešo dalis, padėti vadovybei gauti reikalingų žinių apie priešą, saugoti nuo priešo staigaus puolimo—laiduoti laiką pagrindiniam ruožui įsitvirtinti, o priešui puolant klaidinti jį, kiek galint ilgiau slepiant nuo jo pagrindinės pozicijos jėgų išsidėstymą ir ugnies planą ir tuo pačiu įspėjant savąsias dalis apie rimtesnių priešų jėgų puolimo pradžią, sykiu išaiškint, kur priešas kreipia vyriausį savo smūgį.

Pozicijos saugos nuotolis nuo pagrindinės pozicijos pareina nuo vietovės konfigūracijos ir balistinių savybių tų ugnies priemonių (artilėrijos pabūklų ir sunk. kulkosvaidžių), kuriems duodami uždaviniai remti pozicijos saugos dalinius. Paprastai tas nuotolis bus toks, kad priešas negalėtų užimti esamų prieš pozicijos pagrindinę ribą tų vietos punktų, iš kurių galėtų matyti besiginančių jėgų išdėstymą pagrindinėje pozicijoje ir, pradėjus pulti, korektuoti savo sunkiųjų priemonių ugnį; tai bus apie 2 klm. atstume nuo pozicijos pagrindinės ribos.

Atsižvelgiant į uždavinį ir priešų nuotolį, pozicijos sauga organizuojama atsparos postų pavidale taip, kad jie viens kitam galėtų padėti ugnimi. Tarpai tarp jų ir tos vietos, kuriose pozicijos saugos dalinių ugnis per silpna, laikomi artilėrijos ir sunkiųjų kulkosvaidžių ugnyje iš pagrindinės pozicijos gilumos. Ten, kur pozicijos sauga turi išvystyti didesnį atsparumą ir žūt būt išsilaikyti vietoje iki tam tikro laiko, pasipriešinimo ruožas užimamas didesniais daliniais ir galingesnėmis ugnies priemonėmis; o tose vietose, kur pozicijos saugos padaliniai yra tik „skambučiai“, įspėja pagrindinę poziciją apie priešų puolimą ir pasitraukia, pozicijos sauga organizuojama atsparos postų formoje. Visais atžvilgiais pozicijos saugos ir pagrindinės pozicijos glaudūs ryšiai ir bendradarbiavimas būtini ir labai svarbūs dalykai.

Uždavinys 2 Nr.

Būrys pozicijos saugoje.

Žemėlapis 1:25000;-500 Rumšiškės,-501 Kaišiadorys.

I. Bendros aplinkybės. Raudonieji (priešas) puola iš rytų. Mėlynųjų (mūsų) žvalgančios dalys birželio mėn. 8 d. vakare susidūrė su raudonaisiais 24 klm. į žiemius nuo Antakalniai 66 ir toliau prasiskverbti negalėjo.

Mėlynųjų vadovybė, tikslu pulti priešą, koncentruoja savo kariuomenę Rumšiškės ir Kruonio rajonuose, o iki koncentra-

cija bus baigta—nusprenđė gintis ruože... (iš pietų) Budiškės 26 — Pavolės aukštuma — Būbliai 27 — Antakalniai 66 — Pagiriai 7 — Edvardavos 6...

II. Atskiros aplinkybės. Birželio mėn. 9 d. 2 val. 20 min. 2/II batalionas atėjo į Antakalnius 66. Bataliono vadas, 2 v. 25 min. pašaukęs pas save 6 kuopos 2 ir 3 būrių vadus ir orientavęs juos bendrose aplinkybėse, įsakė:

„Mūsų (2/II) batalionas organizuos pasipriešinimo mazgą Antakalnių k. ir vnk. prie Ant. rajone, barė:

Iš dešinės (pietų).....,

Iš kairės (žiemių) Antakalnių k. žiemių pakraštys imamai — aukštuma 750 mtr. į žiemius nuo Grėbliaučiškės — Pažardės aukštuma su 2 atskirais medžiais...

Kaimynai: iš pietų 2/I bat., iš žiemių 1 p. pulkas.

Pozicijos pagrindinė riba eis... Pavolės — Būblių — Antakalnių — Pagirių aukštumų rytų pašlaitėmis...

Pozicijos saugos pasipriešinimo ruožas... dešiniuoju Lionkos upelio krantu — Grėbliaučiškės kaimo — aukštumų (į žiemius nuo Grėbliaučiškės k.) — vnk. prie Juod. rytų pakraščiais...

Sekimo linija... (žiūr. schemą).

Užtvieriamoji ugnis iki ribos... miškelių abipus Rumšiškės — Žiez marių vieškelio — Lionkos up. — vienk. prie Grėb. (1600 m. į žiemių-rytus nuo Antakalnių)...

Uždavinys (ištrauka liečianti 2 būrį). „Tamstai su pavestu būriu įsakau iki 4 val. 20 min. pakeisti raitelių užtvarą, kuri yra Grėbliaučiškės kaime ir tenai — pozicijos saugos pasipriešinimo ruože — organizuoti atsparos postus ir sekimą nuo Lionkos upelio per Grėbliaučiškės k. vidurį iki aukštumos 750 mtr. į žiemius nuo Grėbliaučiškės k. Lengvieji kulk. turi būti nukreipti į išėjimus iš pamiškės rytuose nuo Grėbliaučiškės k. į Grėbliaučiškės — Kaišiadorių kelią ir vnk. prie Paž. (1 klm. į žiemių-rytus nuo Grėbliaučiškės k.). Ypatingą dėmesį kreipti į Grėbliaučiškės-Kaišiadorių kelią.

Į pietus nuo Grėbliaučiškės, prie kelio bus mūsų kuopos 3 būrys, į žiemius — vnk. prie Juod. rajone—1 p. p. atsparos punktas.

Priedangos dalims pasitraukus, pozicijos saugai pasilikti ir laikytis vietoje iki mano įsakymo telefonu, o jam neveikiant — O. T. A., ir paskutiniu atveju — ženklų baltos raketos iš Antakalnių k. pietų pakraščio. Trauktis savo kuopos vado žinion nuo aukštumėlės ties kryžkele (200 mtr. į žiemius nuo Grėbliaučiškės k.) per atskirą namą su šuliniu Lionkos up. slėny, vienkiemį ir slėniu į Antakalnių k. vidurį (rodo žemėlapyje). Pasitraukimo iš pozicijos saugos pradžia paženklin-ti geltonomis raketomis.

Jūsų organizuotus postus rems sunk. kulk. iš Antakalnių k. pietų-vakarų pakraščio ir artilerija. Šaudys... (žiūr. schemą).

Ryšiui su pagrindine poz. palaikyti Tamstos žinion skiriu telefono aparatą ir O. T. A. su aptarnavimu. Mano vadovietė vnk. 200 mtr. į pietus nuo Antakalnių k.

Sutarti ženklai: sunk. kulk. ugnį iššaukti — žalios raketos; į vnk. prie Paž. rajoną iš kairiojo būrio sparno, į prieigas iš pamiškės Grėbliaučiškių k. link — iš dešiniojo; artilerijos ugnį išaukti — raudonos raketos.

Šaudmenų papildymas per 5 kuopą. Išvykstant apsirūpinti dviguba norma.

Bataliono tvarstykla bus atskirame vienkiemyje, slėny 500 mtr. į pietų-vakarų nuo Antakalnių k.

Išvykti 3 val.“

Pastaba: Sausa, oras gražus, be vėjo. Saulė teka 2 v. 46 min., leidžiasi 20 val. 00 min. Uždavinį nagrinėjant prisiminti „Pėst. rik. st. II d“. 425 — 514 § §.

Uždavinio nagrinėjimas.

Gautąjį uždavinį vykdydamas, būrio vadas pirmiausia turi sudaryti sau aiškų veikimo planą, darbų eilės tvarka.

Susitarsim, kad 2/II batalionas visą naktį žygiavo ir 2 val. 20 min. pasiekė Autakalnių k., kur žmonėms išduodami pusryčiai, pirmon eilėn 6 kuopos 2 (ir 3) būriui, o to būrio vadas 2 v. 25 m. pašauktas pas bat. vadą gauna uždavinį.

Atsižvelgiant į ankstyvą laiką (2 v. 25 min.) ir pozicijos saugos nuotolį nuo Antakalnių k. (apie 2 klm.), bataliono vadas uždavinį galėjo atiduoti tik iš žemėlapiu, o būrio vadas savo žemėlapy padarė reikalingus pažymėjimus.

Būriui uždavinys (žiūr. atskiros aplinkybės).

Pirma mintis būrio vado galvoje gavus uždavinį bus: paimti dvigubą šaudmenų normą, du rakietsvaizdžius su reikalingu raketų skaičiumi, pamatyti priskirtus ryšininkus ir pagaliau klausimas, kaip pasiekti pozicijos saugos pasipriešinimo ruožą ir kaip jame išsidėstyti. Norėdamas į šį klausimą gauti atsakymą, būrio vadas turi išnagrinėti sprendimo elementus (žiūr. 1 uždavinio nagrinėjimą „Kariūno“ 3 nr. 1933 m.), padaryti logiškas išvadas, tiksliai jas sintetizuoti ir tokiu būdu galutinėje išvadoje padaryti sprendimą ir jį įsakymo formoje perduoti valdiniam. Visa tai būrio vadas turi atlikti gana greit, nes laiko duoto įsakymo įvykdymui yra nedaug.

I. Uždavinys laiko ir ploto ribose. Įsakymas gautas 2 val. 35 min. (10 min. užtruko bat. vadas atiduodamas uždavinį), o išvykti įsakyma 3 val., vadinasi, būrio vadas uždaviniui studijuoti ir atiduoti reikalingiems prieš išvykstant parėdymams turi 25 min. laiko. Per tą laiką būrio vadas:

1) įsakys būrininkui sutvarkyti būrį, paimti dvigubą šaudmenų normą ir reikalingą raketų skaičių;

2) priims ryšininkus, nurodys jiems bat. vado vadovietę ir įsakys tuoj įsijungti;

3) išstudijavęs uždavinį, padarys apytikrą sprendimą ir pats papusryčiaus;

4) patikrins būrio susitvarkymą ir ves.

Pakeisti raitelių užtvarą, kuri randasi Grėbliaučiškės kaime, ir išsidėstyti pozicijos saugos pasipriešinimo ruože, įsakyta iki 4 val. 20 min., vadinasi, per 1 val. 20 min.

Aiškinti būriui uždavinį Antakalnių kaime prieš išeinant nėra tikslo, kadangi nei kareiviai nei pats būrio vadas nemato vietos, kurioje teks priešintis. Pagaliau, atvykdamas ir pamatydamas vietovę tikrumoje, būrio vadas daugiau ar mažiau savo sprendimą gali pakeisti. Nemaža įtakos sprendimui gali turėti ir žinios, gautos pasiteiravus pas raitelių užtvaros viršininką. Todėl, išeinant užteks pasakyti žmonėms, kad vyksta į pozicijos saugą, o uždavinį paaiškinti nuvykus į vietą.

Atstumas nuo Antakalnių k. iki Grėbliaučiškės, kitaip sakant iki pozicijos saugos pasipriešinimo ruožo, apie 2 klm., eiti reikės 30 min. (kelio nėra). Baras, kuriame būrio vadas turi išdėstyti atsparos postus,—nuo Liokos upelio (perkerta Grebliaučiškės kaimą) iki aukštumos 750 mtr. į žiemius nuo Grebliaučiškės,—labai platus, apie 900 mtr.

Pozicijos saugos pasipriešinimo ruožui pasiekti, kaip jau minėta, reikės 30 min. laiko; pasiteirauti pas raitelių užtvaros viršininką—10 min.; paaiškinti žmonėms uždavinį, duoti lengv. kulk. šaudymo kryptis ir įsakyti kas reikia—10 min.; išdėstyti kautynių skyrius ir patikrinti — 20 min. Viso 1 val. 10 min. Liko dar 10 min., laike kurių žmonės pradės apsikasti, o būrio vadas patikrins ryšius su kaimynais ir užpakaliu, padarys krokį ir su pranešimu pasiųs jį bataliono vadui.

Išvados: a) baras, kuriame būrys turi išsidėstyti ir organizuoti pasipriešinimą, labai platus, apie 900 mtr.,

b) visas būrys vienoje vietoje negalės būti laikomas — išdėstyti jį atsparos postais,

c) laiko nedaug,

d) uždavinį paaiškinti nuvykus į vietą.

II. Vietovė. Kaip išdėstyti atsparos postus poz. saugos pasipriešinimo ruože, kad lengvieji kulkosvaidžiai galėtų šaudyti uždaviniu duotomis kryptimis, priklausys nuo vietos savybių, taigi, vietovė ir bus tas svarbiausias sprendimo elementas, į kurį, nagrinėdamas uždavinį, būrio vadas turi atkreipti didžiausią dėmesį.

Būdamas Antakalnių kaime, būrio vadas vietovę gali studijuoti tik iš žemėlapių, kadangi dėl maža laiko ir pozicijos saugos nuotolio vietoje jos matyti negali. Jau minėjau, kad atėidamas į poz. saugos pasipriešinimo ruožą, būrio vadas turės progos susipažinti su vietove tikrumoje, patikrinti ir, jei reikės, papildyti ankstyvesnį savo sprendimą.

Bendrą žvilgsnį metus į žemėlapi, matyti, kad 5-tos kuopos bare, t. y. bare, kuriame būrys turės organizuoti pasipriešinimą būdamas pozicijos saugoje, vieta pusiau atvira. Didelių aukštumų ir miškų iki Pažardės kaimo (3 klm. į rytus nuo Antakalnių) nėra, bet labai daug šiame bare esamų vienkiemių sekti ir šaudyti vis dėlto kliudo.

Nuo Antakalnių kaimo į rytus iki Lionkos upelio (apie 1 klm.) vieta vienodai žemėjanti, o dar toliau į rytus aukštėjanti ir nuo aukščiausios vietos — Grėbliaučiškės kaimo ir dviejų aukštumų į žiemius nuo jo, kuriomis kaip tik eina pozicijos saugos pasipriešinimo ruožas — nuolaidi į pietus. Barą, kuriame 2 būrio atsparos postai iki įsakymo atsitraukti turės priešintis, apriečia Pažardės miškas, visiškai uždengdamas tolimesnį matomumą abiejuose būrio sparnuose.

Kelių, jungiančių Antakalnių kaimą su poz. saugos pasipr. ruožu, nėra. Ruožu išilgai eina Grėbliaučiškės — Pagirių lauko kelias, o nuo jo statmenai į rytus kitas kelias pro Pažardės k. ir paskui mišku veda į Kaišiadorius, tikriau sakant, į plentą. Į tą kelią bataliono vado įsakyma atkreipti didžiausį dėmesį, nes juo priešas, be abejojimo, daugiausia naudosis.

Gamtos kliūčių, išskyrus Lionkos upelį, nėra. Pats upelis lengvai pereinamas, krantai sausi, todėl ir kliūtis, palyginti, visiškai menka.

Į rytus nuo pozicijos saugos pasipriešinimo ruožo, prieš kairįjį būrio sparną vieta giliu siauru slėniu įlinksta į žiemių-rytus, ir tas įlinkis prieina patį miško pakraštį. Dešiniame sparne panašus įlinkis—Lionkos upelio slėnio šaka pasiduoda į rytus nuo Grėbliaučiškės kaimo ir taip pat prieina pamiškę ir vienkiemį su dideliu sodu prie kelio. Šiuos abu slėniu ir anksčiau aptartą kelią priešas panaudos puldamas, tuo labiau, kad slėnis prieš kairįjį būrio sparną dengtas ne tik nuo mūsų akių, bet, išskyrus artileriją, nei sunkiaisiais, nei lengvaisiais kulkosvaidžiais negalimas apšaudyti, o slėnis prieš dešinį sparną dengtas Grėbliaučiškės kaimu. Abu slėniai ir abu miško kampai priešo galimumų atžvilgiu svarbūs ne tik mūsų nagrinėjamam būriui, bet ir kaimyniniams atsparos postams, todėl ir dėl jų gynimo, kitaip sakant, dėl ugnies ryšio, tenka susitarti su pozicijos saugos kaimyninių būrių vadais, kadangi bataliono vadas tuo reikalu nurodymų nedavė.

Atžvilgiu priešo galimumų tenka dar paminėti, kad vietovė yra atvira priešo žvalgo akiai iš oro, o taip pat ir iš pamiškės, nes jis gali pasinaudoti bet kuriuo aukštesniu medžiu. Ypatingai svarbu neįsileisti priešo į apriečiančio miško vakarų kampus, iki pagrindinės pozicijos daliniai galutinai pasiruošę gintis, bet čia jau pozicijos saugos kaimyninių būrių uždavinys.

Atžvilgiu nagrinėjamo būrio galimumų tenka pasakyti, kad duotame būriui priešintis bare prieš pozicijos saugos pasipriešinimo ruožą tikrosios lengvųjų kulk. ugnies atstumu vieta sekti ir šaudyti duodasi pusėtinai. Sunkiausia priešintis dešiniame sparne, nes čia, be jau aptarto slėnio, nuo pat pamiškės Grėbliaučiškės kaimo link vienas už kito yra eilė vienkiemių, kurie kliudo ta kryptim šaudyti, o priešui kaip dengta ir mažai kliudoma prieiga pulti patogi.

Grėbliaučiškės—Kaišiadorių kelias atviras ir toli matomas nuo aukštumėlės ties kryžkele. Apsisaugoti nuo netikėtumų slėniu ties kairiuoju būrio sparnu ir pamiškės ties dešiniuoju, rei-

kalinga vienkiemy prie Paž (žiūr. schemą) ir antrame vienkiemy (500 m.) į rytus nuo Grėbliaučiškės k. išstatyti lauko sargybos (per minėtus vienkiemis eina sekimo linija).

Sunkieji kulkosvaidžiai, būdami apie 2½ klm. užpakaly ir aukščiau už pozicijos saugos atsparos postus, netiesiai taikant gali gerai šaudyti per pastarųjų galvas ir tuo padėti pozicijos saugai priešintis. Vietos atvirumas ir jos konfigūracija leidžia laikyti gerus akies ryšius (skydeliais) su kaimynais ir pagrindine pozicija.

Prieigas iš Pažardės k. ir išėjimus iš slėnio kairiame būrio sparne geriausiai šaudyti nuo aukštumos 750 mtr. į žiemius nuo Grėbliaučiškės kaimo. Grėbliaučiškės—Kaišiadorių kelias ir didelis prie jo vienkiemis, su šuliniu kieme, gerai duodasi šaudomas nuo aukštumėlės prie kryžkelės (150 mtr. į žiemius nuo Grėbliaučiškės k.), o prieigos iš pamiškės slėniu ir eilė vienkiemų tenka šaudyti iš Grėbliaučiškės k. žiemių—rytų pakraščio. Sekti lauką ir valdyti atsparos postus patogiausia iš aukštumėlės prie kryžkelės, todėl ten bus geriausia būrio vado vadovietė ir ją, duota atsitraukimo kryptimi reikės sujungti su bataliono vado centraline. Vienkiemis tos aukštumėlės žiemių—vakarų pakrašty yra patogi uždanga nuo priešo akių būriui, iki būrio vadas pasiteirais pas raitelių užtvaros viršininą ir apžiūrės vietą (dėl laiko stokos vietą teks apžiūrėti, kitaip spkant, patikrinti ankstyvesnį savo sprendimą vietoje iš tos pačios aukštumėlės). Čia pat geriausiai paaiškinti būriui uždavinį ir kas reikia įsakyti.

Kadangi iš Antakalnių kaimo į pozicijos saugos pasipriešinimo ruožą nėra kelio, tai būrį, kad žmonės neišsiblaškytų ir nepaklystų atsitraukiant, tuo labiau, kad atsitraukti kartais gali tekti nakties metu, bene geriausiai bus vesti bataliono vado nurodyta atsitraukimo kryptimi, t. y. iš Antakalnių k. vidurio slėniu į rytus pagal griovį (žiūr. schemą), pro vienkiemį, atskirą namą su šuliniu Lionkos upelio slėny į vienkiemį aukštumėlėje ties Grėbliaučiškės—Kaišiadorių ir Grėbliaučiškės—Pagirių kelių kryžkele.

Išvados: a) vieta pusiau atvira (vasarojai dar maži), iki pozicijos saugos žemėjanti, toliau aukštėjanti ir nuolaidi į pietus.

Priešo galimumų atžvilgiu: b) geras sekimas iš oro ir pamiškės, ypač iš užsiritusių į vakarus miško kampų — sunku masuoti;

c) patogiausios priešui prieigos trys: 1) slėniu iš pamiškės prieš kairįjį būrio sparną, 2) Grėbliškės—Kaišiadorių keliu ir 3) iš pamiškės slėniu ir vienkiemiais į Grėbliaučiškės k. Pastaroji pasipriešinimo atžvilgiu pavojingiausia,—susitarti su dešiniuoju kaimynu, kad jis šaudytų tolimesnius vienkiemis į rytus nuo Grėbliaučiškės k., o jo naudai šaudyti slėnį;

Mūsų galimumų atžvilgiu: d) sekti ir šaudyti vieta duodasi vidutiniškai. Pavojingiausios priešo prieigos dešiniame sparne,— turėti čia daugiau ugnies priemonių;

e) prieigos iš pamiškių geriausiai sekti iš vienkiemio prie Paž. kairiame sparne ir antro vienkiemio (500 m.) į rytus nuo

Grėbliaučiškės k.—dešiniame,—išstatyti juose po lauko sargybą iš grenadierių grandžių;

f) iki Lionkos upelio slėnio pasitraukimo kryptis dengta Grėbliaučiškės aukštumomis, toliau atvira.

Išeinant reikėtų: 1) pranešti 5 kuopos vadui numatytą atsparos postų išdėstymą (tas galima būtų atlikti ir išsidėsčius— telefonu arba pats kuop. vadas atjojęs pamatytų), 2) prašyti, kad šaudmenis pristatytų į vienkiemį prie aukšt. ties kryžkele (būrio v. vadovietė).

III. Žinios apie priešą. Visai tikrų žinių apie priešą būrio vadas neturi. Jis tik iš uždavinio žino, kad savosios žvalgančios dalys VI. 8. vakare susidūrė su priešo, reikia manyti, priešakinėmis dalimis 24 klm. į rytus nuo Antakalnių, t. y. apie 22 klm. nuo pozicijos saugos. Ar žygiavo priešas naktį—nežinia, tačiau, atsiimant, kad priešas veikia svetimoje teritorijoje, manyti apie jo nakties žygį, rodos, netektų. Apytikriai galima spėti, kad šiuo tarpu priešas yra ne arčiau 6—7 valandų žygio atstume. Priešaky esančios švalgančios dalys tarp kitko padarys viską galimai ilgiau trukdyti priešui pulsti.

Šiaip ar taip, priešo pėstininkų iki pietų nelaukiama, bet jo raitųjų žvalgų galima tikėtis jau nepoilgo.

Galimūmai, kuriais priešas galėtų pasinaudoti ir trukdyti mūsų pozicijos įrengiamuosius darbus, tuo tarpu gali būti tik iš oro, vėliau gali pasirodyti ir šarvuočiai padeda raitininkams.

Išvados: a) priešo galimūmai iš oro neabejotini,—maskuoti išsidėstymo ir apsikavimo darbus (rezginės), sekti orą (dėl apsupančio miško mažas akiratis) ir įspėti pagr. poziciją;

b) pavojaus iš žemės punktų tuo tarpu nėra, be to, Grėbliaučiškės kaime yra raitelių užtvara,—vesti būrį gretomis su tarpais (50 m.) tarp skyrių, saugojantis nuo priešo iš oro;

c) priešo pėstininkų iki pietų nelaukiama, raitieji žvalgai galimi jau po 3—4 valandų.

IV. Savo ir kaimyninių dalių padėtis. Priešaky, be žvalgančių dalių, kurios šiuo tarpu randasi 20 su viršum klm. į rytus, Grėbliaučiškės kaime, yra raitelių užtvara. Pozicijos saugoje būrys iš dešinės ir kairės turės kaimynus, atsparos postų pavidale, o užpakalyje pagrindinę poziciją ir jos artilerijos ir sunkiųjų kulkosvaidžių paramą. Vietos atvirumo ir jos konfigūracijos dėka ryšiui su pagrindine pozicija ir kaimynais sunkumų nėra, be to, turint trigubas priemones (telefonas, O.T.A. ir skydeliai) reikale didelių keblumų nesusidarys.

Jaučiant tvirtą paramą iš užpakalio ir turint pakankamai ugnies priemonių, būrio (karo meto sudėties) moralis stovis geras, tik žmonės fiziniai kiek pavargę, nes visą naktį žygiavo ir tik pusryčių metu kiek pailsėjo.

Išvados: a) ugnies priemonių pakankamai,

b) geras ryšys ir

c) žmonės nors fiziniai kiek pavargę, bet moralis jų stovis geras.

V. **Oro sąlygos.** Oras gražus, be vėjo, sausa, toli matyti ir girdėti.

Išvada: Oro sąlygos būrio fizinio nuovargio nepadidins, sekti nekluduo.

VI. **Gyventojų palankumas.** Santykiuose su vietiniais gyventojais tenka skaitytis su jų palankumu vienai ar antrai pusei. Šiame konkrečiame atsitikime gyventojai, be abejojimo, mums palankūs, kadangi veikiame savame krašte. Vietinių gyventojų dauguma, reikia manyti, bus pašalinta arba, sužinoję apie įvyksiančias kautynes, patys pabėgę. Tačiau ir į palankių sau gyventojų teikiamas žinias apie priešą tenka žiūrėti vis dėlto skeptiškai, nes nepratusi spręsti akis, nežinodami kariuomenės organizacijos ir, iš dalies, baimės pagauti, jie iš būrių ir kuopų padaro pulkus, žodžiu sakant—perdeda.

Sprendimas. Nagrinėjant uždavinį gautas išvadas susumavęs, būrio vadas nusprendžia: saugojantis vienos grenadierių grandies patruliu ir oro sekėjais, bataliono vado nurodyta kryptimi pozicijos saugos pasipriešinimo ruožą pasiekti vedant būrį gretomis su 50 mtr. tarpais tarp skyrių, o duotame bare kautynių skyrius (atsparos postus) išdėstyti taip, kad daugiau ugnies priemonių būtų dešiniame sparne ir saugotis nuo netikėtumų — abiejuose būrio sparnuose išstatyti po vieną lauko sargybą.

Ugnies planas (žiūr. schemą).

Būrio vado darbas po 3 valandos:

1) 3 val. sutvarko būrį, patikrina ar paimtas reikalingas skaičius šadmenų, rakietsvaidžių ir rakiety, išskiria III K. S. grenadierių grandį patruliu, duoda jam kryptį vietiniais daiktais, paskiria oro sekėjus, pasako žmonėms vyksta į pozicijos saugą ir būtent ta pačia kryptim, kuria bus atsitraukiama (jei vietoje matyti, nurodo, kur eis pozicijos pagrindinė riba) ir veda būrį į vienkiemį, aukštumėlėje prie kryžkelės, 150 mtr. į žiemius nuo Grėbliaučiškės kaimo.

2) Sustabdęs patrulį kryžkelėje, aukštumėlėje išstato lengvuosius kulkosvaidžius ir paslėpęs būrį vienkiemy vyksta susitikti su raitelių užtvaros viršininku.

3) Grįžęs į aukštumėlę ties kryžkele apžvelgia vietą ir, persitikrinęs savo ankstyvesnio sprendimo tikrumu, surenka savo žmones į tokią vietą, iš kurios, būdami nematomi iš priešų pusės, matytų plotą, kuriame teks priešintis ir įsako:

„Priešas laukiamas iš rytų. Jo raitieji žvalgai gali jau greitai pasirodyti.

Mūsų dalys ruošiasi gintis ir organizuoja poziciją, kurios pagrindinė riba eina (rodo) Antakalnių kaimo, iš kurio dabar atėjome, aukštumų rytų pašlaitėmis. Mūsų kuopa ginsis to kaimo pietų pakrašty, tenai ir mums bus paruošti apkasai.

Mūsų būriui įsakyta saugoti pagrindinės pozicijos įrengiamuosius darbus nuo priešų staigaus puolimo ir priešintis Grėbliaučiškės kaimo ir tų aukštumų (rodo) ruože, bare: nuo upelio, kuris šį kaimą kerta per vidurį, iki anos (rodo) didžiosios aukštumos (750 m. į žiemius nuo Grėbliaučiškės k.).

Kaimynas iš dešinės mūsų kuopos 3 būrys tuoj už Grėbliaučiškės kaimo, iš kairės, už tos aukštumos (rodo)—1 pėst. pulko vienas būrys.

Mus rema artilerija ir sunk. kulkosvaidžiai iš pagrindinės pozicijos ir šaudys (rodo vietoje — žiūr. schema).

I K. S. skyrininkas, išdėstydamas savo kaut. sk. Grėbliaučiškės k. žemių-rytų pakraštį (rodo) taip, kad kulkosvaidis pagrindine kryptimi šaudytų slėnį, kuris nuo kaimo tęsiasi link pamiškės (rodo), pagalbinė — į aną mažą vienių pietų pusėje prie Grėbliaučiškės — Kaišiadorių kelio (rodo vnk. 750 mtr. į žemių - rytus nuo Grėbliaučiškės kaimo). Grenadierių grandį išsiųsk lauko sargyba į antrą vienių, nuo Grėbliaučiškės k. į rytus (rodo). Kaimyninė lauko sargyba iš dešinės. . . . , iš kairės — vnk. prie Paž.

II K. S. išsidėstyti šitos (rodo aukšt. 750 m. į žiemius nuo Grėbliaučiškės k.) aukštumos rytų šlaite. Pagrindinė kulk. šaudymo kryptis į vnk. prie Paž. (rodo), pagalbinė — į miško vakarų smailųjį kampą ir, jei būtų reikalas, galėti šaudyti didelį vienių (rodo nuo kryžkelės pirmąjį vienių prie Grėbliaučiškės — Kaišiadorių kelio). Lauko sargybą taip pat iš grenadierių grandies išstatyti vienių prie Paž. Kaimyninė lauko sargyba iš kairės . . .

III K. S. sudarys atsparos postą čia pat, šios aukštumėlės (rodo a. prie kryžkelės) rytų šlaite. Pagrindinė kryptis kulkosvaidžiui Grėbliaučiškės — Kaišiadorių kalnas su dideliu vienių (rodo), pagalbinė — trečias vienių, į rytus nuo Grėbliaučiškės kaimo.

Aš būsiu prie III K. S. II-ro skyriaus skyrininkas, paimsi rakietus ir žalių rakietų, kurias išlesi po dvi iš karto (vieną po kitos) mano ženkle — mosuojama į šalis žalia vėliavėlė. Sutarti ženklai. . . (žinomi iš seniau — kasdieniniai). Ryšiu su manim palaikyti II K. S. skyrininkas gauna vieną mano komandavimo grupės žmogų — ryšininką, be to iš II ir III K. S. paskirti po vieną oro sekėją.

Pradėti trauktis tik mano ženkle iš mano vadovietės.

Bataliono tvarstykla atskirame vienių, $\frac{1}{2}$ klm. į pietų — vakarus nuo Antakalnių k.

Išsidėstyti iki 4 val. Nurodymus apsikasti duosiu vietoje, patikrinęs jūsų išsidėstymą. Vykdyti!

4) Susirišdamas ryšių priemonėmis arba asmeniškai susitikdamas su kaimyninių būrių vadais susitaria dėl ugnies ryšio (su deš. kaimynu — 3 būrio vadu, sakysim, susitarė prieš išeidamas).

5) Apeina atsparos postus, kas negerai pataiso, duoda papildomus nurodymus (maskuotis, apsikasti ir t. t.).

6) Dirba kroki ir su pranešimu siunčia bat. vadui.

7) Sudaro glaudžius ryšius su artilerijos sekėju (kartais ir sunk. kulk. būrio vadą būna poz. saugoje), stengdamasis turėti jį netoli savęs.

8) Priešui puolant veikia pagal susidariusias apystovas.

Kav. kpt. Andriūnas.

Jauno arklio mokymas.

Perėjimas prie antro, t. y. darbo, periodo neturi būti staigus ir arkliui pastebimas, kad jis nebūtų priverstas daug dirbti, nebūtų per daug išvargintas ir neatsidurtų jam visai neįprastose aplinkybėse. Jojikas darbo metu palieka su arkliu normaliuose santykiuose, kaip buvo įpratinimo periode. Nuoseklumas darbe, švelnus su arkliu elgimasis ir sugebėjimas geruoju, o ne jėga, priversti arklį vykdyti žmogaus valią,—neturi būti pamirštinas ir šiame darbo periode.

Jeį įpratinimo periode arklvis laikėsi ramiai ir buvo paklusnus, bet pradėjus darbą, kada aplinkuma pasikeitė, nervuojasi, nerimauja—reikia ieškoti to priežasčių; kartais net teks laikinai grįžti įpratinimo periodan. Ir antrame periode arklio mokymą naudinga pradėti greta ramaus seno arklio.

Darbo metu daryti dažnus sustojimus, įvairiais būdais ant arklio užsėsti ir nusėsti, ganyti jį pakelėse, grioviuotuose laukuose ir p. Kalbėtis garsiai dviems jojikams (jei vienas jų ant seno arklio), o jei arklvis bijo eiti priekin ar išsigandęs metasi į šalį, nuduoti, kad nekreipiama į tai dėmesio.

Kiekvienas jojiko susijaudinimas, abejingumas, nepasitikėjimas savimi savaime persiduoda arkliui, jį nervina, baido; mažas užtempimas pavadžiais jauną arklį trukdo.

Jojikas į staigius arklio mėtymąsį į šonus, pašokimus, staigius sustojimus ir apskritai į visokius nelauktus judesius turi atsakyti

atitinkamais rankų ir kūno veiksmis—juos lydėti. Raitelis turi būti tiek jautrus ir lankstus, kad jo kūnas būtų lyg nedaloma arklio kūno dalimi: nepamesti lygsvaros, neužgauti arklio nugaros ar gerklės.

Jaunas arklys nesitaiso ir nesupranta savo klaidų, jei jis sutinka griežtą, žiaurų pasipriešinimą iš jojiko. Atvirkščiai, lydint arklio pirmuosius netvarkingus judesius, iššauktus naujų aplinkybių, laikantis balne pasyviai ir ramiai, kreipiantis raminančiu balsu ir glostant, švelnūs veiksmai pavadžiais ar blauzdomis, —duos suprast jo padarytas klaidas. Seno arklio eiseną derinti prie mokomojo, kad neverstų šio staigiai ją keisti, kas sudarytų sunkenybių. Geriau, kad jaunas arklys išsyk bus keliamas į risčią ne jojiko, bet pasektų pavyzdžiu greta esančio seno arklio.

Dažnai, priskirti senus arklius, dėl jų stokos, nebus galima. Tuomet kelti į risčią, ar kitą aliūrą, jojikui teks blauzdomis, balsu ir kartais net steku; reikės būti daugiau atidžiam, analizuojant jauno arklio veiksmus, o ypač netvarkingus.

Jojikas turi visuomet atsiminti, perduodant arkliui savo valią, kad protu jis stipresnis, o jėga silpnesnis. Todėl reikalaujant iš arklio, o ypač jauno, pildyti jam statomus reikalavimus, jojikas turi mokėti juos perduoti taip, kad arklys suprastų ir kad būtų pastatytas į tokias aplinkybes, kad jam teliktų viena išeitis — teisingai viską pildyti.

Vengti jaunus arklius surinkti į būrį ar tai kieme ar manieže. Mokymui, kiekvienai grupei turi būti paskirta plati vieta (vietos tarp grupių turi būti keičiamos), o mokymą atlikti instruktoriui prižiūrint. Išvykimas ir grįžimas į arklides turi būti individualus; laiką skiria instruktorius. Nepageidautina, kad jauni arkliai, specialiai grįžtant į arklides, sektų tą patį kelią, arba mažomis distancijomis. Jei tektų grįžti vienu keliu — distancijos turi būti labai didelės, kad arkliai tarp savęs neturėtų akies ryšio. Artinantis prie arklidžių nusėsti ir vesti rankoje.

Esant blogam orui, dažnai būsime priversti naudotis dengtu maniežu. Dengtu maniežu naudojimasis reikalauja didelio atidumo ir atsargumo; jei nesutinkama kliūčių užsėdant ir jodinėjant, tai labai sunkiai išvengiama visokių nelaimių dėl susigrūdimo, kurių beveik nepasitaiko dirbant lauke. Mokant jaunus arklius dengtame manieže, arba kokioje nors kitoje apribotoje ir siauroje vietoje, jie darosi mažai atidūs, atimami nuo tiesioginio jais valdymo ir su jais bendravimo, nes arklys, o ypač jaunas, pasiduoda kitų įtakai, ko dažnai neišvengia ir pats jojikas. Susibūrimas jiems patinka, bet čia ir yra šaltinis visokių ydų, persiimama labai greit visokiais neigiamais įpročiais, pradeda nervintis dėl netvarkos, kurią kelia pikti, nervuoti arkliai. Jodinėjant (sukinėjantis) siauroje vietoje, greit nuvargstama, nevystoma pastabumo, klausos ir šios dirbtinos aplinkybės labai greit nubosta. Visa tai neigiamai veikia jauno arklio būdą ir vargina jį fiziniai. Mokant arklius manieže, instruktorius neišvengs neištiesti arklius prie sienelės, vieną paskui kitą. Šitoks išdėstymas visus jaunus arklius verčia eiti vienodu ritmu visuose grei-

čiuose, kada jie dar nėra tam tinkamai parengti. Priverstinas ir staigus vertimas visokio temperamento ir kūno sudėties arklius eiti vienodu ritmu yra kenksmingas, nes arklys tam išseikvoja daug jėgų ir energijos ir dažnai darosi neatidus.

Keliant į risčią, arkliai to veiksmo dar nesupranta; vienas pradeda judėti risčia anksčiau, kitas vėliau. Kas pasidaro? Arkliai brukasi vienas ant kito, užpakaliniai apkerta priešakinius, priešakiniai spardosi, nerimauja. Jojikas stengiasi išlaikyti distanciją, traukia pavadžius, o jaunas arklys šių veiksmų dar nesupranta, nervinasi, vargsta arklys ir jojikas, o kas blogiausiai — arklys užtempiamas, o tai atitaisyti labai sunku.

Kada jauni arkliai nuoseklaus, sumanaus pavienio darbo eigoje išmoko visus aliūrus, suprato valdymą pavadžiais, blauzdomis ir kūno pasvirimu, išmoko laikyti lygsvarą,—tik tada galima pradėti mokyti būry vienodo ritmo eisenose, bet ir tada vengti išdėstyti arklius ties siennele vieną paskui kitą. Stengtis, kad arklys neįprastų prie susibūrimo,—arklys visur ir visuomet turi jausti sau draugų žmogų.

Lygsvarą ir lygumą greičiuose arklys įgauna pats per save ir išvysto stiprėjant fiziniai, nevartojant specialių ir dirbtinų priemonių. Jodinėjant įvairioje vietovėje, pasiekiamas teisingas laikymas galvos (bazė lygsvarai palaikyti), ir reikalingas visose kūno dalyse lankstumas. Pradedant mokyti sukinių, žinoma, pavieniui, geriausia pasirinkti vietą, kur yra medžių arba kitokių daiktų, o manieže irgi galima sudaryti panašias apystovas,—arklys greičiau supras sukinių esmę. Laikytis balne pasyviai kad arklio neapsunkinti ir nedaryt smūgių į nugarą ar gerkle, sustojant, pradedant judėti, didinant arba mažinant greičius. Čia jaunas arklys turi išmokti suprasti balso ženklus, kaip tai: tekštelėjimas liežuvium—eiti priekin, arba padidinti greitį, šnypštimas—mažinti greitį arba sustoti. Šiems balso ženklams turi atitikti veiksmi blauzdomis ir pavadžiais.

Šių pratimų metu jaunas arklys įpranta eit įvairioje vietovėje, žengti arba lipti per mažus ravelius, lysves, mažas tvoreles, įlipti ir išlipti iš griovių pakelėse ar kokioje nors kitoje vietoje, keltis ir nusileisti šlaitais, statumomis ir pan.; darosi atidus, pastabus ir įpranta ramiai visais greičiais judėti lauke. Greičių pastovumas ir tvarkingumas taupo arklio jėgas.

Zovaduoti pradedama remonto viršininkui arba instruktoriui įsakius, atsižvelgiant į arklio išsivystymą fiziniai (mokymo metu) ir pažangą mokyme, t. y. nebus pradama vienu metu zovaduoti visu padaliniu, o bus nurodoma atskirai, kad tas ar kitas arklys galima mokyti zovados. Zovadavimui jojikas parenka lygį ir minkštą vietą. Zovadon keliama palaipsniui platinant risčią, padedant balsu, blauzdomis ir paskutiniu atveju steku. Pavadžius žymiai pailginti, nors arklys padarytų keletą šuolių netvarkingų, kas daugumoje ir atsitinka. Pirmi perbėgimai turi būti trumpi — 300 — 400 m. Norint sumažinti greitį, stengtis atlikti balsu, beveik visai nenaudojant pavadžių. Čia jojikas turi stropiai laikytis balne ir būti labai atsargus, kad neužgautų nu-

garos ar gerklės, nes dažnai jauni arkliai, zovaduojant pirmą kartą ir norint pervesti į mažesnį greitį, staigiai sustoja visai arba pereina į žingsnį, nepadarius nė keleto žingsnių risčia. Tęsiant toliau šiuos pratimus, jodikas arkliui daugiau duoda pajauti blauzdas ir žąslus, didina perbėgimo distanciją, atpratina nuo staigių perėjimų iš zovados į žingsnį, kas labai kenksminga ir nenatūralu arkliui ir nemalonu jodikui.

Zovada — yra labai gera jaunam arkliui gimnastika: lavina įvairias kūno dalis ir alsavimo organus, teikia gyvumo, liaunumo, lankstumo šokimams, pasitikėjimo savo jėgomis ir greičiu. Kada jau arklai ramiai zovaduos, bus lengvai paraginami ir nusiųstos šiam greityje, galima suvesti į būrius bendram mokymui. Tokiu būdu labai nervuotus ir jautrius arklius galima įpratinti ramiai zovaduoti. Dar turiu pastebėti, kad kariškas arklys, negavęs iš jodiko ženklo, neturi vytiš kitą priekyje bėgantį arklį.

Kliūtis nugalėti arklius jau pradėdama mokytį įpratimo periode, vedžiojant rankoje per įvairius žemus daiktus, kartis, ožiukus, lysves, ravus ir pan. Labai naudinga arklį mokytį nugalėti kliūtis dirbant su virve rate, arba specialiame koridoriuje. Darbas su virve tik tuomet bus naudingas, jei jis bus atliktas sumaniai, nuosekliai ir labai atsargiai. Nepatikėti darbo su virve nemokanties jį, nes tikrai arklys bus sugadintas.

Kada jaunas arklys įprato nešti jodiką ir dalinai suprato valdymo būdus, galima pratinti lipti per įvairius žemus daiktus, kaip tai: gulinčias ant žemės kartis, pasitaikančias lauke lysves, vagas, mažus ravelius; įlipti ir išlipti iš lėkščių ravų, pasikelti ir nusileisti lėkščiomis statumomis. Daboti, kad nugalimos kliūtys būtų arklio pastebimos. Jei to dėl kurių nors priežasčių nebūtų galima atlikti lauke, panašus darbas galima pravesti dengtame manieže arba aikštėje. Paimti keletą karčių ir jas išdėstyti įvairiomis kryptimis. Išsyk per jas joti žingsniu ir, kada arklys per jas eina drąsiai ir ramiai, galima mėginti risčia; o kad arklys įprastų geriau apskaičiuoti ir būtų daugiau atidus — išdėstyti vienoje kryptyje įvairiomis distancijomis. Išsyk per kartis joti žingsniu, o vėliau risčia. Kada arklys įprato — leisti per ožiukus, iki 30 cm. aukščio. Pradžioj juos taipgi išdėstyti atskirai įvairiomis kryptimis, o vėliau vienoje kryptyje įvairiomis distancijomis ir įvairaus aukščio. Pradžioje per juos joti žingsniu, o vėliau risčia. Daboti, kad einant per ožiukus, žengiant ar risčia, būtų lygus greitis. Tokių pratimų metu arklys išvysto — gimnastikuoja kojas, krūtine, nugaros raumenis ir kitas kūno dalis, o taipgi išmoka sekti ir apskaičiuoti kliūtis.

Čia bus pravartu priminti natūralius arklio judesius, nugalint kliūtis. Artinantis prie kliūtis, arklys pratiesia galvą pirmyn, kad išmatuotų kliūtį. Patraukia užpakalį po savim ir kaklą patraukia truputį atgal, kad perneštų svorio centrą daugiau į užpakalį ir tuo aplengvintų priešakį. Atsiplešus nuo žemės ir pasikėlus virš kliūtis, svorio centras pernešamas iš užpakalio į priekį, pratiesiama pirmyn priešakinės kojos, kaklas, o galva

traukiama žemyn. Kad neužkabintų kliūtį ir daugiau perneštu svorio centrą į priekį, arklys patraukia užpakalines kojas ir susilenkia per nugarą. Priešakys persveria užpakalį per kliūtį. Nusileidžiant visas svoris pereina ant vienos iš priešakinių kojų. Užpakalinės kojos pasiekia žemę po priešakinių ir statomos arti jų. Jojiko uždavinys, o ypač jojant ant jaunų arklių, šių veiksmų netrukdyti — juos lydėti.

Dabar bus suprantama, kad jojant per pirmiau išvardintas kliūtis, kada arklys tiesia kaklą — reikia paduoti pirmyn rankas t. y. atiduoti pavadį ir truputį pasilenkti per pusiaują pirmyn, tuo bus aplengvinta arklio nugarą ir jis galės laisvai ją išlenkti. Nugalint aukštesnes kliūtis, rankos ir kūnas priekin reikės paduoti kiek daugiau. Kada ir kokio aukščio ir pločio kliūtis šokti — nurodys instruktorjus, bet jos neturi viršinti 2 mtr. pločio ir 1 mtr. aukščio. Žinoma, prie šio aukščio ir pločio prieinama palaipsniui. Patartina išsyk daugiau šokti į plotį.

Geriausia, jei kliūtys randamos laukuose — įvairioje vietovėje, bet jei tokių nebūtų, — galima parengti jas mokymo aikštėje, tik pageidautina, kad jos būtų daugiau panašios į natūrales ir išdėstytos įvairiomis kryptimis. Šiam darbui irgi nesuvesti arklių į būrį. Ir šiame darbe labai daug padės senas, gerai šokantis kliūtis, arklys.

Kaskart nutolstant nuo arklidžių rajono, jauni arkliai pratiami žygiui. Kada arkliai pakankamai išsivysto fiziniai, daromi specialūs žygio pratimai, palaipsniui didinant distanciją. Krūvis irgi palaipsniui didinamas. Pradžioje ginkluojamas raitelis, o toliau palaipsniui pradedama apkrauti ir balną. Šiems pratimams arkliai suvedami į būrį ir, jei galima, įterpti į jų tarpus senų gerų arklių. Čia galima atlikti vieną, antrą taktikos pratimą.

Įpusėjus darbo periodui, kada arkliai suprato valdymo esmę ir visa gerai atlieka, galima pradėti mokyti su laužtukais. Laužtukai turi būti lengvi, gerai parinkti ir pritaikyti. Gal bus geriausiai pradėti laužtukus naudoti žygio metu.

Jei jauni arkliai į kavalerijos pulkus, ar į remonto eskadronus, atvyko pavasarį, o rudenį numatomi manevrai, ar apskritai lauko pratimai ir eskadronuose trūksta arklių, — jokių būdu neskirti jaunų ir ne visai parengtų arklių papildymui trūkumų: jie per daug išvargs ir tas gali būti priežastimi įvairių ligų ir ydų. Apskritai, vengti atiduoti į rikiuotę ne visai parengtus arklius.

Tokiu būdu tvarkant jaunų arklių mokymą, manau, kad paradų manevrų, lauko pratimų ar karo metu jokių nesmagumų iš arklio pusės neturėsime; tai sutaupys arklio ir jojiko jėgas bei energiją.

Lietuvos generalinis garbės konsulas Vengrijoj - Vitéz Pesthy Müller Jozsef Leo mūsų konkūruose.

Kovo mėnesio 12 dieną prieš 12 val. Mokyklos manieže gausiai prisirinko Mokyklos, 5 p. pulko, gusarų, 3 art. pulko ir atsk. art. grupės karininkų ir jų šeimų, o taip pat kariūnų ir kar. aspirantų. Ir šį sekmadienį turėjo būti eiliniai Mokyklos kavalerijos karininkų ir kar.-kavaleristų konkūrai.

Lygiai 12 val. skardus trimito garsas pranešė konkūrų pradžią, o konkūrams vadovaujas kav. kpt. Andriūnas prijojo raportuoti atvykusiam Mokyklos inspektoriui pulk. ltn. Juodišiui.

Karininkų užjojimui įpusėjus, žiūrovų dėmesį atkreipė netikėtai pas mus atvykęs svečias—Lietuvos generalinis garbės konsulas

Vengrijoj V. P. Müller Jozsef Leo su ponias.

Dideliu susidomėjimu gerbiamas svečias sekė karininkų ir kariūnų jojimą, laikymąsi, bendrą išvaizdą, o kiekvienas gražus kliūtis nugalėjimas buvo lydimas nuoširdžių katučių.

Pabaigoje kariūnai ir kar. aspirantai voltžiravo. Čia buvo nemaža gražių, įspūdingų ir juokingų numerių.

Programa baigėsi 14 val. Svečiai išsiskirstė. Mes, pietų trimito šaukiami, kuopomis rinkomės savo valgyklon, kur ant stalų garavo skanūs sekmadienio pietūs, o Mokyklos jazz - band'as įspūdingai traukė: „Toreador, drąsiai pirmyn!...“

Mūsų Mokyklos pusvalandis Valstybės radiofone.

Kovo mėn. 26 d. 18 val. rinktinis choras (apie 60 kariūnų) jau buvo atvykęs Valstybės radiofonan. Netrukus atvyko kariuomenės pusvalandžio vedėjas pulk. Šarauskas, kurs pranešė, kad šis pusvalandis skiriamas P. L. P. Karo Mokyklai paminėti.

Pradžioje pulk. Šarauskas savo kalboje plačiai paminėjo vadų ruošimo ir karo mokyklų vystymosi eigą istorijos bėgyje; ilgiau apsistojo prie senosios Lietuvos valstybės laikų ir pagaliau priėjo prie atgimusios Lietuvos Karo Mokyklos, jos įsteigimo ir reikšmės mūsų iškovotai nepriklausomybei ir šių dienų gyvenimui. Baigiant buvo pažymėtas Mokyklos kultūrinis vaidmuo, išeinantis iš jos sienų,— kariūnų choro koncertai Valstybės radiofone, laikraščio „Kariūnas“ įsteigimas.

Po pulkininko kalbos, toluoj pasigirdo kariūnų žygio dainos garsai, kurie vis stiprėjo, o pagaliau atžygiavusi kuopa atitinkamomis komandomis buvo su-

stabdyta vietoje, ir kariūnas viršila sukomandavęs priėjo pusvalandžio vedėjui raportuoti.

Plačiomis erdvėmis praskambėjus trims gražioms, naujoms kariūnų dainoms, buvo padarytas pranešimas apie dumėnesinį, iliustruotą mūsų laikraštį „Kariūną“, kad jis, XIV laidos iniciatyva įsteigtas palankiai daugumos sutiktas, turįs vis didesnio pasisekimo. Išėjus „Kariūno“ 3 nr. kariškoji spauda pažymėjusi, kad „Kariūnas“ smarkiai tobulėjęs ir darąsį įdomus, rimtas laikraštis, kupinas jaunos kariškos dvasios, pasiryžimo ir naujų ieškojimų.

Po pranešimo buvo vėl dainuojama, ir ypač įspūdingai gaudė dainos— „Karas“ ir „Gaudžia trimitai“.

Pusvalandžiui pasibaigus, kariūnai dainuodami perėjo visą Laisvės Alėją. Nežiūrint blogo oro, daugybė žmonių lydėjo žygiuojantį kariūnų būrį iki Vyr. Štabo. Po keleto dienų laikraščiuose mirgėjo antraštės: „Kariūnai labai gražiai dainuoja.“

Vyr. kurso kalendoriaus kabinimo tradicija.

Naktį, iš balandžio mėn. 29 į 30 dieną, 1 val. abi kadro kuopos buvo prikeltos kalendoriaus tradicijų ceremonijoms. Stygų orkestrui grojant, riterių avangardu priekyje, iškilmingai nešamas ka-

lendorius pradefiliavo per kuopą. Po to, „būdžiamosios ekspedicijos“ korpui saliuuojant, kalendorius iškabinamas vitrinoje. Čia tradicijų Globėjas kar. gr. Kasperskis pasakė ceremonijoms

„Baudžiamoji ekspedicija“ (virš. kair.).
Neklaūžada gabenamas prausyklon
po kranais. Tradicijų Globėjas ir jo
adjutantas. (dešnėj).

pritaikytą kalbą, linkėdamas vi-
siems kariūnams laimingai pa-
siekti savo tikslo — pirmojo ka-
rininko laipsnio, kurį nuo vyr.
kurso skiria jau tik 125 dienos.
Kolegos, tempo!

Tuo tarpu, kai puikiose Pane-
munės pašlaitėse tūnojo rami
naktis, o Jesės skardžiuose bren-
do pavasariniai purpurai, — fan-

tastiškai apšviestuose Mokyklos
rūmų kazematuose džiūgavo ne-
paprastai nusiteikę jaunuoliai -
kariai, mirgėjo viduramžių uni-
formos, gaudė muzika, dainos,
girdėjosi karštos kalbos; daug
mačiusieji kariūnų kazematai al-
savo didinga, kariūniška nuo-
taika.

Dalyvavome karininkų konkūruose.

Balandžio mėn. 30 d. mūsų
jojimo aikštėje buvo karininkų
konkūrai. Mokyklos kavalerijos
karininkų iniciatyva surengtuose,

konkūruose dalyvavo taip pat
gusarų pulko ir atsk. artilerijos
grupės karininkai. Perbėgimas
buvo 1600mtr., nugalint 14 kliūčių.

Kariūnų-kavaleristų grandies perbėgimas.

Konkūruose dalyvavo ir kariūnai - kavaleristai, kurie perėjo grandimis, nugalėdami šešetą kliūčių. Užjojimas pavyko. Į konkūrus buvo atvykęs Vyr.

Št. V-kas gen. ltn. Kubiliūnas, Karo Mokyklos V-kas gen. ltn. Jackus, daugybė įvairių dalių karininkų, kareivių ir piliečių.

Garbės sargyboj prie a. a. kan. Tumo-Vaižganto karsto.

Vyresniojo ir jaunesniojo kurso kariūnų garbės sargyba prie a. a. kan. Tumo-Vaižganto karsto stovėjo visą parą. Kūno ekspor-

tavime Vytauto bažnyčion ir laidotuvėse gegužės mėn. 2 d. dalyvavo kariūnų ir kar. aspirantų kuopos.

„Kariūnas“ visose kareivių bibliotekose.

Spaudos ir švietimo skyrius užprenumeravo „Kariūną“ 1933

m. visoms kariuomenės dalių kareivių bibliotekoms.

Kar. asp. Rutkauskas.

Patrulio naktis.

Mėnuo —
mėlynėn įsisukęs.
Žvaigždžių jį juosia spinduliai.
Aš gi kailiniuos,—
dairaus paslaptینگai, žvaliai.

Naktis.
Paslapčių upės
kažkur miglon įsimaišo.
O man svajų —
tartum iš paslaptingo maišo...

Ir taip
pasakinga —
nuo pirmos iki penkių,
kol žodžių pagaliau pristinga,
kai pamatai atriedančią saulę
iš rytų.

Nustembi
akis išpūtęs,
kai skaisiveidė tyliai tviska
besišypsančia mergele.
Ach, prie krūtinės glaustum diską,
ryto trykštančia galia!

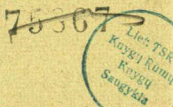

Pagaliau kariūnas Vaidutis „prisišaudė“.

Užsiėmimams pasibaigus, kapitonas Rūtenis, vesdamas kuopą namo, kariūnui Vaidučiui pastebi:

- Kariūnas Vaidutis, pakelk tamsta koją aukščiau!
- Klausau, tamsta leitenante!
- Nemanau, kad tamsta iki šiol dar nesugebėtum atskirti laipsnio; už išsiblaškymą ir neatidumą rikiuotėje, neisi savaitę miestan.
- Neisiu savaitę miestan, tamsta majore...—

34562

Redaguoja jaun. ltn. Urbanavičius Sim.

Leidžia P. L. P. Karo Mokyklos kariūnų klubo fondas.

„Kariūno“ 5-me nume-

*ryje turės atsispindėti skirtingas, nelengvas ir kartu įdomus mūsų gyvenimas **stovykloje, poligone** ir įvairiose specialėse **kariuomenės dalyse.***

*Suprantama, kad tą gyvenimą geriausiai atvaizduoti sugebėsime **tik mes patys.***

Taigi, iki birželio mėn. 20 d. siųskite „Kariūnui“ originalių vasaros gyvenimo nuotraukų, rašinių, eilėraščių, vaizduojančių pasikeitusį gyvenimą, nuotaiką pirmomis dienomis kariuomenės dalyse. Gausiai užpildykite „Mūsų gyvenimo“ skyrių ir nepamirškite „Kazematų posmų“, kurie turės pāvirsti „Laukų dainomis“.

Redakcija lauks iš visų kariūnų ir kariūnų-aspirantų „KARIŪNO“ 5 nr. įdomios medžiagos.

Remkime ir platinkime savo

≡≡≡ iliustruotą laikraštį ≡≡≡

„KARIŪNA“

Dabartinio didumo iliustruotam „Kariūnui“ leisti reikalinga dar nors 200 prenumeratorių.

Vasaros metu karių tarpe suraskime nors po vieną naują skaitytoją.

Vispusiškai palaikydami „Kariūno“ egzistenciją, įrodykite, kad kariškoji jaunuomenė sugeba dirbti ne vien apmokamų eilučių, ar kito atlyginimo, viliojama.

Vienas litas.